

MULTIKULTURALIZAM I ASIMILACIJA HRVATA U NJEMAČKOJ

Porobić, Nina

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Virovitica University of Applied Sciences / Veleučilište u Virovitici**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:165:914956>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-21**

Repository / Repozitorij:

[Virovitica University of Applied Sciences Repository - Virovitica University of Applied Sciences Academic Repository](#)

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI
Preddiplomski stručni studij Menadžment

NINA POROBIĆ

MULTIKULTURALIZAM I ASIMILACIJA HRVATA U NJEMAČKOJ
ZAVRŠNI RAD

VIROVITICA, 2021

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI
Preddiplomski stručni studij Menadžment

MULTIKULTURALIZAM I ASIMILACIJA HRVATA U NJEMAČKOJ
ZAVRŠNI RAD

Predmet: Poslovno komuniciranje

Mentor:

Ivana Vidak, dipl.bibl. i prof., v.pred.

Student:

Nina Porobić

VIROVITICA, 2021

Veleučilište u Virovitici

Prediplomski stručni studij Menadžmenta - Smjer Informatički menadžment

OBRAZAC 1b

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA

Student/ica: NINA POROBIĆ **JMBAG:** 0307015986

Imenovani mentor: Ivana Vidak, dipl. bibl. i prof., v. pred.

Imenovani komentor: -

Naslov rada:

Multikulturalizam i asimilacija Hrvata u Njemačkoj

Puni tekst zadatka završnog rada:

Na temelju dostupne i proučene literature (kroz različite izvore: knjige, časopise, zbornike, internet) konstruirati sadržaj i strukturu rada. Definirati i kroz pojmove odrediti termin kulture, multikulturalizma, interkulturalizma, asimilacije i integracije. Analizirati Njemačku kao multikulturalnu državu. Najveći dio posvetiti Hrvatima u Njemačkoj, zajednicama Hrvata i njihovoj asimilaciji ili integraciji u njemačko društvo. Prikupiti u svrhu istraživanja podatke od iseljenih Hrvata i njihovom društvenom i kulturnom životu u Njemačkoj.

Datum uručenja zadatka studentu/ici: 28.07.2021.

Rok za predaju gotovog rada: 06.09.2021.

Mentor:

Ivana Vidak, dipl. bibl. i prof., v. pred.

Dostaviti:

1. Studentu/ici
2. Povjerenstvu za završni rad - tajniku

MULTIKULTURALIZAM I ASIMILACIJA HRVATA U NJEMAČKOJ

MULTICULTURALISM AND ASSIMILATION OF CROATS IN GERMANY

SAŽETAK - Cilj pisanja ovog rada je upoznati se sa multikulturalizmom - da je multikulturalizam bitan za društvo te da je to pokret koji je spoj više kultura koje se koriste na jednom prostoru. Svrha rada je upoznati se sa životom Hrvata u Njemačkoj – njegovim prednostima i manama te mogućnostima koje Hrvati imaju u Njemačkoj. Multikulturalizam je pokret koji je razvijen najviše u bogatim državama svijeta – on je spoj nekoliko kultura koje imaju svoje organizacije u nekoj državi gdje postoji velik broj ljudi s nekog područja kao Hrvata u Njemačkoj. Kada se radi o teoretskom pristupu u radu su objašnjeni pojmovi: multikulturalizma i ostalih kulturoloških pokreta, teorije i kritike multikulturalizma te kriza istoga, kakav je multikulturalizam u Njemačkoj te jesu li Hrvati asimilirani. Istraživanje je provedeno u obliku anketa na dvije skupine uzoraka. Prvi uzorak obilježavaju Hrvati koji žive u Njemačkoj, a drugi dio udruge Hrvata u Njemačkoj. Kada se radi o prvom dijelu istraživanja ono je opširnije i došlo je do podataka o tome kakav je život Hrvata u Njemačkoj te koje su njihove navike i običaji, ali i koliko često Hrvati posjećuju rodni kraj. Dok kada se radi o istraživanju Udruga Hrvata došlo je do manjeg obujma podataka, ali saznalo se da su one namijenjene više početnicima Hrvatima u Njemačkoj, kao i to da Hrvati u Njemačkoj imaju više praznika za hrvatske praznike i blagdane nego sami Hrvati u Hrvatskoj.

Ključne riječi: multikulturalizam, Njemačka, Hrvati, organizacije, asimilacija

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. KULTURA.....	2
2.1. Globalizacija i višekulturnost	2
2.2. Zabilježeni/nezabilježeni oblici kulture.....	3
2.3. Izmi u kulturi	4
3. MULTIKULTURALIZAM	6
3.1. Teorije multikulturalizma	7
3.2. Kritike multikulturalizma	9
3.3. Kriza multikulturalizma.....	11
3.4. Multikulturalizam od početka smatran kao loš pokret bez budućnosti	12
4. NJEMAČKA KAO MUTIKULTURALNA DRŽAVA	13
4.1. Njemačka ipak useljenička zemlja.....	14
4.2. Odnos Njemačke i stranaca	16
5. HRVATI U NJEMAČKOJ	17
5.1. Integracija ili asimilacija.....	18
6. ZAJEDNICE I UDRUGE HRVATA U NJEMAČKOJ	22
6.1. Cilj i zadaci istraživanja	22
6.2. Rezultati istraživanja	23
6.3. Dobiveni rezultati s osvrtom na mogućnost primjene u praksi	33
7. ZAKLJUČAK	34
8. LITERATURA.....	36
9. POPIS ILUSTRACIJA	39

1. UVOD

Tema završnog rada je odabrana zbog zanimanja za životom Hrvata u Njemačkoj i multikulturalnosti općenito, ali i drugim pokretima kulture koji se pojavljuju te načinu života i održavanju hrvatske kulture u Njemačkoj. Glavni cilj rada je upoznati čitatelja multikulturalizmom općenito, njegovim teorijama i kritikama kao i Njemačkom kao primjerom zemlje koja dobro koristi i održava multikulturalizam te na posljetku kakav je to život Hrvata u Njemačkoj kad toliko ljudi odlazi u Njemačku iz Hrvatske.

Problematika rada usmjerena je na pokret multikulturalizma posebno u Njemačkoj. Navedeni su primjeri kritika i teorija multikulturalizma koje je važno poznavati kako bi se razumio cijeli pokret. zasniva se na informacija o multikulturalizmu u Njemačkoj odnosno najviše o Hrvatima u Njemačkoj na temu toga je napravljeno istraživanje koje donosi informacije o stvarnom stanju života Hrvata u Njemačkoj.

U skladu s navedenom temom u radu su iznesena neka teorijska polazišta i mišljenja o cijelom pokretu multikulturalizma i asimilacije. To je sve potkrijepljeno primjerima života Hrvata u Njemačkoj kako bi čitatelju bilo lakše shvatiti kakav je život Hrvata u Njemačkoj i što je zapravo multikulturalizam i asimilacija te integracija. U prvom dijelu rada govori se o tome što je to kultura, zašto je bitna globalizacija i višekulturnost te kakvi su to zabilježeni odnosno nezabilježeni oblici kulture. Sljedeći dio rada govori o pokretu multikulturalizma. Odnosno općenito o njemu, o njegovim teorijama, kritikama i krizi koja ga je zadesila te smatranju njega kao lošeg pokreta od početka i kakav je to multikulturalizam u organizaciji. Treći dio rada govori od Njemačkoj kao multikulturalnoj državi. U tom dijelu moguće je vidjeti podatke od tome da je Njemačka ipak useljenička zemlja, kakav ona ima odnos prema strancima te koje su to multikulturalne aktivnosti i prava manjinskih zajednica koje Njemačka pruža svojim doseljenicima. Sljedeći dio govori o tome kako su Hrvati prihvaćeni u Njemačkoj, jesu li oni asimilirani te kako su prilagođeni i kakav je život Hrvata na sjeveru Njemačke. Pet dio rada odnosi se na istraživanje provedeno na organizacijama Hrvata u Njemačkoj, ali i samim Hrvatima u Njemačkoj pa je moguće vidjeti koji su to ciljevi i zadaci istraživanja, ali i dobiveni rezultati do kojih se došlo istraživanjem. Posljednji dio rada je zaključak gdje se dolazi do najvažnijih činjenica i informacija koje su donesene tijekom pisanja ovog rada.

2. KULTURA

Kultura označava pojam koji objašnjava ljudsko ponašanje prema drugim ljudima, stvarima i onome što je priroda stvorila. Omogućuje ljudima stvoriti sliku kakvo bi ponašanje bilo primjereno u određenoj situaciji. Kultura se uči od malih nogu pa dalje kroz cijeli život.

Kultura obično označava složenu cjelinu institucija, vrijednosti, predodžba i praksi koje čine život neke skupine ljudi. Ona se odnosi na znanje, vjeru, umjetnost, moral, zakone i običaje.¹

Prema gore navedenom može se vidjeti da je kultura sve što obuhvaća okolinu čovjeka ili organizacije. Kako bi netko poboljšao svoju kulturu treba usvajati neka pravila ponašanja kako bi bio u skladu s kulturom određene skupine ljudi. Prema tome kultura se razlikuje od države do države kao i od organizacije do organizacije.

Kultura društva se može promatrati kao niz zajedničkih vrijednosti, uvjerenja, normi ponašanja i načina mišljenja pripadnika neke grupe. Kultura obuhvaća vrijednosne sustave i običaje. (Bahtijarević-Šiber i sur.,2008)

Važno je poznavati što više kultura kako bi uklapanje u različita društva i poslove bilo što lakše. Pa je iz toga razloga bitno stalno usavršavati znanja o običajima drugih naroda. Kada ne bi postojala kultura ponašanje ne bi bilo kontrolirano, a poslovanje i sudjelovanje u grupama ne bi imalo smisla ni pravila ponašanja.

2.1. Globalizacija i višekulturnost

Kultura se koristi svakodnevno u životu. Sve promjene kulture uzrokuju promjenu ponašanja i način života. Sva društva su različita te svako društvo ima tipičnu kulturu i na taj način nastaju društvene kulturne grupe.

Prema Foxu u vremenu globalizacije i intenziviranja poslovnih veza između istoka (Azije) i zapada (Europe) vlada vjerovanje pojedinca u superiornosti vlastite kulture i univerzalnost vlastitih kulturnih vrijednosti kao glavnu prepreku međunarodnoj poslovnoj komunikaciji. Istraživanja pokazuju da je kulturološko neznanje asimetrična pojava: dok Amerikance ne zanima kultura drugih država, Istok u prvom redu Japan zanima se za zapadnu kulturu. A Europi svatko zna da je to skup različitih nacija koje imaju svoj jezik, način života i kulturu. „Novija istraživanja utjecaja kulture na međunarodnu poslovnu komunikaciju

¹ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=34552> (08.04.2021.)

usredotočena su na određena područja: jezik, kulturu organizacije te odabrana područja društvenog života u kojima je kulturološki element vrlo očit. Naglasak je obično na prehrambenim navikama, upoznavanju i pozdravljanju, odijevanju i darivanju te ritualnim događajima, kao što su poslovni sastanci, prijemi i banketi.“ (Fox, 2006:127)

Takvo ponašanje se javlja kod Amerikanaca koji smatraju da je Azija prljav i nerazvijen kontinent. Također, to se događa i kod nas u Hrvatskoj. Primjer toga je maslinovo ulje jer se smatra najcjenjenijim proizvodom, a imaju ga i druge države i nije lošije kvalitete od Hrvatskog.

Važno je poznavati običaje drugih kultura posebno u poslovnom svijetu. Kako bi bili u mogućnosti biti dobri poslovni suradnici te kako bi omogućili sklapanje dobrog posla. Ponekad nisu poslovni uvjeti dovoljni za sklapanje posla, već je potrebno poznavanje drugih kultura i običaja koji dovode do boljeg poslovanja. Nedovoljno poznavane kulture može dovesti do propadanja posla ili loših odnosa s poslovnim partnerima.

2.2. Zabilježeni/nezabilježeni oblici kulture

Kako bi mogli dobro proučavati kulturu potrebno je znati koji su zabilježeni i poznati oblici kulture, a koji nisu. U sljedećem tekstu bit će predstavljeni zabilježeni i nezabilježeni oblici kulture te njihove karakteristike i primjena.

Fox navodi kako definicije koje kulturu označuju kao nezabilježenu usredotočene su na kulturnu integraciju i kulturni konsenzus te pitanja koja su nezanimljiva za višekulturna postmoderna društva u kojima kultura slabi. Navodi kako je važno oblike zabilježene i nezabilježene kulture razgraničiti jer se suvremene analize bave samo zabilježenom kulturom (informacija, znanost, obrazovanje) koja je presudna za razumijevanje uloge u suvremenom društvu. Poznavanje takvih kultura sredstvo je održavanja društvenog statusa i klasnih razlika. (Fox, 2006)

Postmoderna kultura je ta koja je zabilježena kroz tisak, film i elektronske medije kao što su poslovni dnevници, 24 sata i razni drugi te to predstavlja kombinaciju zabilježene i nezabilježene kulture. Potrebno je znati koji su oblici komunikacije koji definiraju kulturu. Nezabilježeni oblici su oni nepoznati i koji su preneseni usmenom predajom. Ali zato o zabilježenima ima puno podataka koje treba znati. Dok najbitniji su oni koji dolaze kao kulturno sredstvo učenja.

2.3. Izmi u kulturi

U zadnje vrijeme sve češće se mogu čuti sljedeći izrazi: monokulturizam, multikulturalizam, interkulturizam ili transkulturizam. Ovi pojmovi se različito koriste u različitim dijelovima svijeta. Polazne točke i odrednice multikulturalizma u Sjevernoj Americi potpuno su drugačije od onih u Europi. Kada se radi o drugim dijelovima svijeta onda se radi o multikulturalnosti kao činjeničnom stanju. Obzirom da su ovo novi kulturološki pokreti još uvijek nije jasno od kojeg se koncepta kulture polazi. Postoji mogućnost da se polazi od antropološkog koji kulturu opisuje kao skup vjerovanja, običaja i proizvoda neke lokalne zajednice. Ili od nekog drugog koncepta koji još nije poznat. Jedno od pitanja koje nije jasno je li kultura promatrana u ovom procesu kao kruta ili tekuća tvar koja se prožima s drugim kulturama. (Jelinčić, Gulišija, Bekić, 2010)

Ovo su novi pokreti kulture koje trenutno svi razmataju na svoj način. Nakon što ovi pokreti budu imali svoj životni vijek znati će se koji se na što odnosi. Poznato je da u Europi oni nisu toliko razvijeni, ali svakim danom sve više se koriste i postaju izrazi svakodnevnice. Zbog toga što se ne zna od kojeg koncepta kulture polaze ovi pokreti dolazi i do različitog shvaćanja istih pokreta. Dok se ne uspostavi jedno i pravo značenje do tada će svaka regija promatrati svaki pokret na svoj način što nikako nije dobro.

Jelinčić, Gulišija i Bekić napominju da kulturizam polazi od mišljenja da je kultura ključna za razvoj i očuvanje osobnog identiteta. Dok je monokulturizam prvi i najstariji u nizu kulturalizama te on zastupa tvrd stav o kompaktnoj narodnoj kulturi koja je utemeljena u narodnom duhu te se on mora zaštititi od drugih kultura. Multikulturalizam vidi kulturne grupe kao zatvorene cjeline. On je taj koji zastupa mišljenje o mogućnosti mirnog suživota i jednakog tretiranja različitih kultura u jednom društvu. Noviji pokret koji slijedi sve ove pokrete je interkulturizam. On traži različite zajedničke crte u različitim kulturama koje omogućavaju dijalog i suradnju među kulturama. Dok posljednji pokret je transkulturizam. Koji se bazira na krajnosti kulturalizama jer podrazumijeva spajanje dvije kulture u jednu novu kulturu. (Jelinčić, Guliša, Bekić, 2010)

Gore su navedeni pokreti su nastali redom onako kako su navedeni. Te se može vidjeti da svaki pokret koji je mlađi daje mogućnost uklapanja više kultura u jednu. Pa je tako od ovih pokreta najbolji pokret multikulturalizma koji se bazira na tome da na jednom području može živjeti što više kultura. Što je dobro jer time se širi spektar običaja koje treba jedan narod prihvatiti i poštovati. Ovi pokreti su dokaz da što je pokret suvremeniji ima veća očekivanja i shvaćanja. Ovo je samo prikaz da se treba spajati sa drugim narodima kako bi poslovanje u

nekim dijelovima bilo bolje te kako ne bi dolazilo da sukoba samo zbog pripadnosti drugom narodu i kulturi.

Može se zaključiti da razvijanjem novih kulturoloških pokreta je došlo do širenja pogleda na kulturu. Ovim načinom se omogućuje suradnja sa više kultura i naroda što može donijeti samo pozitivne stavke na tržište.

3. MULTIKULTURALIZAM

Kada se spomene sam pojam multikulturalizam može se zaključiti da se radi o spoju više kultura u jednu ili skup kultura u jednu organizaciju radi postizanja ciljeva. Tako će u sljedećem dijelu biti više objašnjeno što znači multikulturalizam, ali i što je on zapravo.

Multikulturalizam se pojavio u 70-im godinama 20. stoljeća. Javio se kao novi odgovor na postavljena pitanja o problemu pristupa manjinama. Ne postoji jedinstveno mišljenje oko istoga. On podrazumijeva raznolikost kulturnih grupa i njihov miran suživot. Važnost multikulturalizma je u različitom shvaćanju pojma, programa, teorije i općeg poziva na dijalog. (Jelinčić, Guliša, Bekić, 2010)

Zaključuje se da svatko poima multikulturalizam na svoj način. pa iz toga razloga postoji nekoliko teorija što je to. Najvažnije je reći da je multikulturalizam spoj više kultura u jednu radi boljeg zajedničkog suživota.

Prema sociologiji to je način na koji se određeno društvo nosi s kulturnom raznolikošću. Stajalište multikulturalizma je da je društvo obogaćeno očuvanjem, poštivanjem u poticanjem kulturne raznolikosti. Dok prema filozofiji se odnosi na načine na koje društva odlučuju formulirati i provoditi službene politike koje se bave jednakim tretmanom različitih kultura. Može se odvijati na nacionalnoj bazi ili unutar nacionalnih zajednica. Do njega može doći prirodno migracijom ili umjetno zakonodavstvom. Multikulturalisti vjeruju da bi ljudi trebali zadržati neke značajke svojih tradicionalnih kultura. Dok protivnici smatraju da multikulturalizam ugrožava društveni poredak umanjujući identitet i utjecaj prevladavajuće kulture.²

Može se vidjeti da oba načina spajaju nekoliko kultura u jednu skupinu. Te da je prema sociologiji važno kako se društvo nosi s drugim kulturama što je jako važno jer se svi trebaju odnositi na jednak način jedni prema drugima. Dok prema filozofiji se odnosi samo na spoj kultura. Prednost je to što se može odvijati na više razina kako i u manjim sredinama bi se on mogao prakticirati isto kao i u velikim sredinama ili među dvije ili više država. Normalno je to da postoji podijeljenost u društvu oko shvaćanja ovog pristupa, ali da se zaključiti da je velika većina ljudi za ovaj pokret jer se u današnje vrijeme društva itekako miješaju.

To je pokret koji se još smatra kao alternativan politički model koji je rijetko gdje postao dominantan. Zahvaljujući ovom pokretu nastale su i danas funkcionaru ove države: Sjedinjene Američke Države, Kanada te cijeli kontinent Australije. U tim krajevima je multikulturalizam

² <https://www.thoughtco.com/what-is-multiculturalism-4689285> (11.04.2021.)

državna politika. Za razliku od svih tih država Hrvatska se prema njemu izrazito negativno odnosi.³

Ovo je prikaz da se ovaj pokret može koristiti na dobar način i biti napredak za samu državu jer sve ovo su uspješne države koje koriste ovaj pokret. Bilo bi dobro kada bi ga prihvatilo što više država i koristilo jer bi označavalo samo veću prihvaćenost i slobodu društva.

Karakteristično za ova društva su ljudi različitih rasa i nacionalnosti. U ovim zajednicama ljudi zadržavaju, prenose, slave i dijele svoje jedinstvene kulturne načine života, jezike, umjetnost, tradiciju i ponašanje. Istraživanje iz 2018. godine koje je proveo Pew Research Center je otkrila da su ljudi u dobi od 6 do 21 godine najraznolikija generacija u američkom društvu. Pa nije ni čudno da se u Argentini novinski članci i radijski te televizijski program prikazuje na engleskom, njemačkom, talijanskom, francuskom, portugalskom ili španjolskom jeziku. Dok u Kanadi postoji više od 200 000 ljudi koji predstavljaju bar 26 različitih kulturnih skupina.⁴

Pozitivna strana multikulturalizma je zadržavanje svojih načina i tradicija života, ali i prihvaćanje drugih krajeva u koje ljudi odlaze. To je dobro je se vlastiti ne zaborave i dalje se koriste, opet je uredu prihvatiti kulturu onoga područja u koje pojedinci dođu. Ovo je istraživanje samo potvrdilo da je u današnje vrijeme sve jače multikulturalizam razvijen. Također, potvrđuje se da kada se pogleda samo broj jezika koji se koristi u Argentini radi o multikulturalnom društvu koje je razvijeno i cijeni i poštuje i svoje i tuđe. Ovim načinima se dokazuje da je multikulturalizam kao pokret uspješan te bi bilo dobro da ga što više država prihvati u svoje.

3.1. Teorije multikulturalizma

Kako je multikulturalizam pokret spajanja raznolikosti. Tako postoje i teorije multikulturalizma koje su nastale prema vjerovanjima u to što je to sam multikulturalizam.

Postoje dvije glavne teorije multikulturalizma koje se opisuju pomoću metafora. Tako postoji teorija kotao odnosno zvana još teorija lonca za topljenje i druga teorija zdjele sa salatam.⁵

Teorija lonca za topljenje predstavlja da će se različite imigrantske skupine nastojati stopiti zajedno. Za ovu teoriju je tipično da se napušta vlastita prava kultura i postaje

³ <https://bloggereuropa.wordpress.com/2013/10/30/multikulturalizam-dvije-polovice-realnosti/> (11.04.2021.)

⁴ <https://www.thoughtco.com/what-is-multiculturalism-4689285> (11.04.2021.)

⁵ <https://www.thoughtco.com/what-is-multiculturalism-4689285> (12.04.2021.)

asimilirajuće društvo u kraj u koji se dolazi. Najčešće je korištena u SAD-u. Ovim modelom dolazi do smanjenja raznolikosti što uzrokuje gubitak tradicije i provođenje vlastite politike. Ova teorija se često prikazuje metaforom topionice u ljevaonici gdje se elementi željezo i ugljik tope zajedno da bi stvorili jači element metal-čelik. Tako je francusko-američki imigrant J. Hector St. John de Crevecoeur 1782. godine napisao da su u Americi: „pojedinci svih nacija pretopljeni u novu rasu ljudi, čiji će trud i potomstvo jednog dana prouzročiti velike promjene u svijetu“.⁶

Negativan učinak ove teorije je gubljenje vlastite tradicije i prihvaćanje tuđe. To bi se trebalo popraviti. Najbolji način za to bi bio zadržavanje vlastite tradicije i običaja i prihvaćanje nove tradicije te korištenje obje tradicije. Prema ovome gore navedenom moguće je vidjeti da se stvarno svi stanovnici odriču svoje kulture što je loše i što ih stvara još većim strancima na područje na koje dolaze te time postaju sasvim nove osobe s novom kulturom što se nikako ne bi trebalo događati prilikom selidbe na druga mjesta.

Druga glavna teorija je teorija zdjelice salate. To je liberalnija teorija koja opisuje heterogeno društvo u kojem ljudi koegzistiraju, ali i zadržavaju neke jedinstvene karakteristike svoje tradicionalne kulture. Naziva se zdjelica salate zato što se različite kulture okupljaju, ali umjesto da se stapaju one zadržavaju svoje zasebne „okuse“. Ova teorija tvrdi da nije potrebno da se ljudi odreknu svoje kulture kako bi postali članovi dominantnog društva. Uz sve ove prednosti postoji naravno i negativna strana. Negativna strana je ta da kulturne razlike koje potiče ovaj model mogu podijeliti društvo na predrasude i diskriminaciju. Istraživanje koje je proveo američki politolog Robert Putnam tijekom 2007. godine pokazalo je da su ljudi koji su živjeli u multikulturalnim zajednicama koristeći teoriju zdjela sa salatama ona skupina ljudi koji u manjem broju glasa na izborima ili volontira.⁷

Po samom načinu na koji se predstavlja vidi se da je slobodniji način multikulturalizma te više prihvaćen nego prva teorija. U ovoj teoriji ipak ljudi imaju veća prava pa će svatko kome je imalo stalo do svoj kulture izabrati ovu teoriju. Može se zaključiti koliko je ova teorija bolja da ipak i kod nje postoje nedostaci koje treba popraviti što je u ovom slučaju diskriminacija do koje ne bi trebalo dolaziti. Ovo je dokaz da doseljenici i migranti ne poštuju i ne smatraju važnim izlazak na izbore i volontiranje. To također treba popraviti kako bi oni živjeli normalan život u multikulturalnom dijelu države koji su naselili i prihvatili kao vlastiti dom.

⁶ <https://hr.kyaaml.org/what-is-multiculturalism-4689285-7289> (12.04.2021.)

⁷ <https://hr.peopleperproject.com/posts/3039-what-is-multiculturalism-definition-theories-and-examples> (12.04.2021.)

Može se zaključiti da teorija zdjela sa salatom je bolja opcija za manjine u drugim državama jer oni zadržavaju svoja tradicionalna pravila. Ta teorija tvrdi da nije potrebno da se pojedinci odreknu svoje dominantne kulture kako bi postali članovi dominantnog društva. Što je prednost za sve pojedince koji napuštaju svoja područja gdje iz kojih potječu. Nije dobro za pojedince da gube svoja kulturna pravila kao kod teorije kotao jer kada izgube svoju kulturu i tradiciju izgube i dio sebe.

3.2. Kritike multikulturalizma

Kako postoje teorije multikulturalizma tako postoje i kritike koje je važno prepoznati te znati nešto o njima. U ovoj skupini postoje dvije kritike, a to su egalitarna kritika multikulturalizma i feministička teorija multikulturalizma koje će biti objašnjene u sljedećem dijelu rada.

Prema Barryju prva kritika multikulturalizma je egalitarna kritika čiji je začetnik Brian Barry. Koji u svojoj knjizi *Kultura i jednakost* napada pokret multikulturalizma jer smatra da multikulturalne politike nisu dobro osmišljene za promicanje slobode i jednakosti. Te smatra također da je loše što se pojedinci udaljavaju od vlastite tradicionalne kulture. On zastupa egalitarni liberalizam koji multikulturalisti napadaju. Njegova kritika je usmjerena protiv politike različitost kao alternative liberalizmu koja kulturnu različitost uzima kao polazišnu točku i temelj političke teorije. Njegov obračun sa multikulturalistima najčešće započinje oko religije. Multikulturalisti odnosno nacionalne manjine imaju prava na svoje zakone što Berry ne smatra dobrim jer navodi da svaki zakon uvijek pogađa više jednu stranu od druge te on smatra da je potrebno izjednačavanje svih prava. (Barry, 2006)

Ovdje je vidljivo da on zastupa politički pokret koji on smatra da je bolji za strance, ali i sve koji se nalaze na nekom području odnosno u nekoj državi. Prema navedenome njegova kritika može biti pozitivna i negativna. Pozitivna s te strane što traži jednakost među svima i poštivanje religije jer je ona pojedincima iznimno važna. Dok s druge strane negativno je to što traži izjednačenje zakona za sve što je nacionalnim manjinama koje dođu u nepoznato teško jer ipak trebaju vrijeme za prilagodbu.

Mesić tvrdi kako više poznatih zapadnjačkih feministica je izrazilo negativan stav prema multikulturalizmu. One su sigurne da grupna prava rasnih i etničkih zajednica i nacionalnih manjina u multikulturalizmu pogoršavaju položaj žena tih zajednica. Kada se radi o feminističkim kritikama radi se o tri vrste ovih kritika. Prva kritika je društveno-ekonomske naravi kao i marksističko-socijalističke prirode. Ova kritika bazira se na inzistiranju na

kulturnoj različitosti i njezinu priznanju kao najvažnijem pitanju socijalne pravde. Najpoznatija zastupnica ove kritike je Nancy Fraser. Ona smatra da je multikulturalizam taj koji zanemaruje socijalnu politiku preraspodjele. Sljedeća kritika je usmjerena na politiku identiteta. Koja je ponekad i šira od multikulturalizma ovisi prema kojoj vrsti se sam multikulturalizam shvaća. Ova kritika pretpostavlja da neki entiteti kao što su rasa, rod ili kultura mogu osigurati bitnu osnovu prema kojoj se ustanovljuje politička crta. Pa je feminističko shvaćanje sljedeće, a to je: da se mora graditi na koalicijama i afinitetima koji proizlaze iz „izbora“ pojedinaca koji su u multikulturalnim sredinama. Posljednja kritika ove vrste je ta koja se smatra najoštrijom kritikom multikulturalizma. Zastupnicima multikulturalizma se zamjera to da u svojem zalaganju za grupna prava zanemaruju interese žena odnosno dostignuća emancipacije žena na Zapadu. Oni navode kako se ta ista prava itekako iskorištavaju. Ovaj tip daje grupama ovlasti nad njihovim članovima. To se radi na način da se usmjeruje pravda među grupama iako se ignorira ona unutar grupa. (Mesić, 2006)

Moguće je da se nekim dijelovima gdje se provodi multikulturalizam pojavljuje feminizam odnosno da žene gube neka svoja prava i to je uredu kritizirati, ali uz kritiku treba napraviti sve što je moguće da one postanu ravnopravne sa ostalima. Prva kritika prikazuje da je preuveličano održavanje kulture manjina što se u nekim dijelovima i događa, ali svatko ima pravo obilježavati svoju kulturu i tradiciju posebno oni koji su spremni prihvatiti i druge kulture. Prema drugoj kritici se zaključuje da nije uredu da jedne nacionalne manjine iz nekog razloga imaju prednost pred drugima. Sve manjine u multikulturalnim društvima bi trebale biti isto shvaćene i smatrati se ravnopravnima bez zanemarivanja ili uzdizanja. Posljednja kritika je najstroža kritika multikulturalizma kada se radi o tipu feminističkih grupa. Moguće je vidjeti da iako na izgled se prikazuje da se vodi briga i unutar grupe i izvan nje to se radi samo izvan grupe kako bi javnost dobila krivu sliku. Što je jako loše te se to treba mijenjati kako ne bi žene patile u tim grupama te im se ne smiju oduzimati ljudska prava jer svi su jednaki na kraju krajeva.

Prema gore navedenima feminističkim kritikama moguće je vidjeti da je društvo podijeljeno na tri skupine. Može se vidjeti da su te tri grupe podijeljene prema razini feminizma u multikulturalnim grupama. Dobro je što postoje poznate i priznate kritike kako bi se ljudi prije nego odu u multikulturalne zemlje kao i postanu dio tog društva mogli raspitati i znati što ih čeka.

3.3. Kriza multikulturalizma

Do krize multikulturalizma dolazi zbog učestalih napada na multikulturalizam koji su dosegli vrhunac političkom ocjenom propasti kada su njemačka kancelarka Angela Merkel i britanski premijer David Cameron javno izjavili da je multikulturalizam postao opasnost. Britanski premijer je napao multikulturalizam zbog ideje da on vodi do borbe s terorizmom. Nakon toga su propali pokušaji spajanja stranih identiteta u društvo jedne države. Velika Britanija je tada pokušala sačuvati strane identitete, ali joj nije uspjelo. Upravo zbog ovih izjava i smanjenosti multikulturalizma dolazi do razvijanja novih kulturnih pristupa. Tamo gdje je multikulturalizam oslabio nastavio je novi pokret interkultelizam. Nedugo nakon ovog nastaju još pokreti kao što je transkultelizam i plurikultelizam. Koji svaki na svoj način pokušavaju povezati nekoliko sličnih kultura. Pojavom svih ovih pokreta vodstvo Velike Britanije i Njemačke odlučilo je da neće govoriti ni o ovim pokretima ni o multikulturalizmu kako ne bi nadmetali neki pokret svojim stanovnicima. U tim novo stečenim uvjetima gdje je multikulturalizam „pao“ na tržištu on dolazi do upita hoće li opstati te kako će nastaviti svoj cilj ispunjavati.⁸

Da nije došlo do izjava dva utjecajna političara ne bi došlo ni do krize multikulturalizma jer kada neke utjecajne osobe izjave svoje mišljenje veliki dio naroda neke zemlje povjeruje u to i onda ovakvi pokreti ne dobiju priliku onakvu kakvu zaslužuju te stanovnici ne žele ni čuti za njih, a kamoli im dati priliku. Nije čudno što nakon izjava da je propao multikulturalizam u Velikoj Britaniji dolazi do smanjenja želje ljudi da postanu dio pokreta jer i oni koji su željeli postati dio njega nisu se slagali sa ovom izjavom, a i bojali su se što zapravo taj pokret može izazvati u budućnosti. Obzirom na veliki broj pokreta može dolaziti do povećanja i smanjenja korištenja ovog pokreta, ali sve dok se on održava koliko toliko i ima svoje članove on će opstati.

Zaključuje se da je do krize došlo zbog izjava dvoje utjecajnih političara jer su iznesli javno svoje mišljenje, a ne zbog toga što je ovaj pokret toliko loš. Da je multikulturalizam dovoljno loš one ne bi zaživio uopće u svijetu te ne bi on bio taj koji se koristi kao glavna politika u nekim razvijenim zemljama.

⁸ <https://radiogornjigrad.wordpress.com/2015/01/15/kriza-politike-multikulturalizma-u-europi/> (13.04.2021.)

3.4. Multikulturalizam od početka smatran kao loš pokret bez budućnosti

Forum Instituta za migracije i narodnosti je odlučio znanstveno problematizirati politiku multikulturalizma i istu promovirati u medijima. Do ove odluke je došao nakon izjava njemačke kancelarke Angele Merkel da je došao kraj multikulturalizma. Prema tvrdnjama profesora Mesića vijest o kraju multikulturalizma kruži Europom barem jedno desetljeće. Dolazi se do podataka da prvi koraci smrti i kraja multikulturalizma se javljaju krajem osamdesetih godina kada je vrhovni vođa Iranske revolucije Fetvom osudio na smrt britanskog književnika Salmana Rushdieja. Ovo se navodi kao početak kraja jer je smatra da je došlo do svetogrđa protiv islama. Nije došlo do kraja multikulturalizma, ali je potrebno da svaka država intervenira u određenim situacijama. Jer u svakoj organizaciji ili skupini postoji i nadmeće se heterogenost i uniformiranost. Da je državna intervencija potrebna moguće je vidjeti na sljedećem primjeru: da Hrvatska dozvoli Romima da obrazuju svoju djecu kako hoće i ako uopće hoće, većina Roma bi ostala neobrazovana. Pa iz tog razloga postoji potreba za sudjelovanjem države u procesu provođenja multikulturalizma.⁹

Jedno ovakvo istraživanje je bilo potrebno kako bi se znalo jesu li to samo priče ili je stvarno došlo do propasti multikulturalizma. Dolazi se do dokaza da nije došao kraj multikulturalizmu. Samo se iz gore navedenog primjera može vidjeti da u multikulturalizmu ima mnogo ne jasnih i ne dopuštenih radnji za ovaj pokret koje bi se trebale spriječiti ili raditi na drugačiji način dozvoljen zakonom. Obzirom da se multikulturalizam provodi i danas u raznim zemljama to je dokaz da nije došlo do njegovog kraja. Vrlo je važna kontrola države i njezinih jedinica kako bi se ovaj pokret provodio u skladu sa Zakonom te kako ne bi svatko radio što i kada želi.

⁹<https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/je-li-multikulturalizam-mrtvorodence-od-samog-pocetka-20110127> (13.04.2021.)

4. NJEMAČKA KAO MULTIKULTURALNA DRŽAVA

Njemačka je zemlja poznata po useljavanju stanovnika iz drugih država, a razlog tome je najčešće posao. Obzirom da je to jedna od bogatijih zemalja ona je poznata po visokoj potražnji radno sposobnog stanovništva kojeg posjeduje malo za svoje potrebe pa zbog toga uvozi radnu snagu. Tako je nastala i multikulturalna zemlja, jer uvodi jeftiniju radnu snagu iz raznih dijelova svijeta.

Prema pisanjima Mesića u SR Njemačkoj dolazilo je do uvoza zaposlenika nitko od njih nije želio da postanu stalno stanovništvo što se zapravo dogodilo. Svi su vjerovali da će ljudi ostati u privremenom boravku. Iako je oko 80-tih godina prošlog stoljeća već bilo jasno da je ona multikulturalna zemlja jer je posjedovala oko 4 milijuna stranaca ona se i dalje određivala kao neuselejnička zemlja i tako sve do kraja prošlog tisućljeća. Uz to bez obzira na početna ograničenja s dozvolama boravka i rada strani radnici su uključeni od početka u Njemačku kulturu što je još jedna karakteristika multikulturalnih društava. (Mesić, 2010)

Dolaskom velikog broja imigranata koji su dolazili zbog posla nije čudno da je Njemačka postala multikulturalna zemlja. Koliko god se Njemačka izdvaja i gradila od toga da postane multikulturalna zemlja ovdje su već vidljivi navodi da je postala multikulturalna zemlja samo ne koristi politiku multikulturalizma.

Početkom 80-tih godina počinje se pozivati multikulturalizam. Ali se ni dan danas ne zna tko je uveo multikulturalizam u Njemačku. Neki komentatori uvođenje multikulturalizma pripisuju glavnom tajniku CDU-a Heineru Geissleru. On je ulagao velike napore da svoju stranku pridobije za ideje multikulturalizma te je istu stranku 1982. godine nagovorio na to da se povuče pitanje: Je li Njemačka na putu u multikulturalno društvo?“. Ali kancelar Kohl je izbjegavao i odbijao razgovor o tome. Tijekom 80-tih i početkom 90-tih ovaj pokret je postao pokret poznat i u političkim krugovima. Godinama kasnije dolazi do krize multikulturalizma u Njemačkoj kada djeca migranata dolaze na tržište rada. Dolazi do problema jer oni traže veća prava nego što su imali njihovi roditelji. Neki od poznatijih multikulturalnih gradova su: Frankfurt, Essen, Köln i Stuttgart. Najpoznatiji grad multikulturalizma je bio Frankfurt gdje je otvoren prvi Ured za multikulturalne poslove. U njemu se nalazilo 15 predstavnika različitih jezičnih zajednica koje su živjele u gradu. Multikulturalizam doživio je u Njemačkoj vrhunac početkom 90-tih godina 20.stoljeća. (Mesić, 2010)

Multikulturalizam je obilježio Njemačku baš u najvećem iseljavanju posebno mladih ljudi koji su odlučili graditi život u njoj. Na taj način je došlo do miješanja kultura. Zbog dobrih

uvjeta za život ljudi se nisu željeli vratiti u siromašne krajeve te su radije postali migranti. Što se ovaj pokret bliži ka sadašnjosti on je sve više prihvaćeniji te su Nijemci svjesni da su multikulturalno društvo koje mora mijenjati svoje stavove prema strancima.

Ovo je prikaz da su multikulturalne manjine odabrale nekoliko gradova koja su naseljavale, a najviše se ovdje ističe Frankfurt. Da se Frankfurt ističe vidljivo je po tome što je prvi grad koji je dobio Ured za multikulturalne poslove, a i da se zaključiti po tome što postoji 15 zastupnika iz različitih krajeva. Uz sve sile koje su pokušali uključiti da Njemačka ne postane baš multikulturalna zemlja ona zapravo postala.

4.1. Njemačka ipak useljenička zemlja

Obzirom da je Njemačka poznata po velikom broju useljenika nije čudno da se naziva useljenička zemlja. Isto tako je poznato da je ona ta koja bježi od toga da je useljenička zemlja jer se opravdava da je to kratkotrajni boravak ljudi što nije točno.

Savezni statistički ured u Njemačkoj objavio je da u Njemačkoj živi više od 15 milijuna ljudi s migracijskom pozadinom. Tu se radi o polovici stranih državljana, a drugu polovicu čine djeca stranaca s njemačkim državljanstvom koji dolaze iz istočne Europe. Pa se prema tome vodi da je petina stanovništva migracijske pozadine. Dolazi se do podataka da svaki peti stanovnik Njemačke potječe iz doseljeničke obitelji, a svako treće dijete dolazi iz migrantske obitelji. Ovaj trend se ne može zaustaviti jer je oduvijek bilo tako. Početkom 2000.tih godina njemački političari su drugačije govorili. Oni su se držali toga da Njemačka nije doseljenička zemlja te da neće odobriti ni jedan zahtjev koji bi proširio doseljavanje, te da neće doći do otvaranja tržišta za strane radnike.¹⁰

Iz navedenih statističkih podataka može se zaključiti da je velik dio Njemačke popunjen sa strancima te su oni ti koji obavljaju velik dio posla u Njemačkoj. Također, kada bi se svi oni vratili u zemlje iz kojih su otišli Njemačkoj bi svi ti ljudi falili jer se ne bi mogle obavljati sve djelatnosti u tolikom obujmu. Ovo je veliki broj stranaca u Njemačkoj, pa nije čudno da su Nijemci protivnici i da nisu smatrali potrebnim uopće ponovne potrebe za stranim radnicima.

Nedugo nakon ovih izjava dolazi do potrebe za stranim radnicima. Prva potreba za stranim radnicima je kada dolazi do „Bijele kugle“ i nedostatka informatičara na tom području. Tada dolazi mali broj IT- stručnjaka, ali to je početak novog vala useljavanja Njemačke strancima. Uz ovu prednost što raste gospodarstvo na ovaj način postoji i veliki problem. A to

¹⁰ <https://www.dw.com/hr/petina-stanovnika-njema%C4%8Dke-stranog-podrijetla/a-15434749> (14.04.2021.)

je problem strane djece s njemačkim jezikom, stvaranje geta, učvršćivanje socijalnih razlika, spremnost na nasilje kao i stvaranje problematičnih zona i predgrađa. Broj migranata će uvijek rasti. Kako bi se riješio ovaj problem potrebni su koncepti integracijske politike koja zahtjeva spremnost na prihvaćanje i miješanje. Kada se radi o nezaposlenosti u Njemačkoj ona je dvostruko veća među doseljenicima nego pravim Nijemcima. Pa tako oko 15% migranata nema završenu školu, njih 45% ima kvalifikaciju koja je priznata u Njemačkoj.¹¹

Ovo je dokaz da Njemačka ne može bez stranih radnika te da su njezine potrebe prevelike da bi ih sama zadovoljila. To je problem koji nije rješiv preko noći i Njemačka kao država ga treba riješiti. Ovaj problem je važno riješiti jer kako je Njemačka potrebna strancima tako su i oni potrebni njoj. Ovo je loša slika za doseljenike što se tiče obrazovanja i zaposlenosti. Obzirom da u Njemačkoj imaju postavljene dobre uvjete za život može se zaključiti da bi bilo uredu da to poštuju pa završe škole i počnu raditi, ako zbog ničega zbog zahvalnosti prema državi, a i zbog sebe kako bi si osigurali još bolje uvjete za život.

Da je useljenička zemlja govore i podaci da se broj gostujućih radnika s vremenom uvriježio. Ovaj izraz je trebao naglasiti da se od osobe očekuje da ode iz Njemačke nakon nekog vremena, ali to se nije dogodilo. Ali stvari su se promijenile pa je tako 1973. godine Njemačka objavila prekid zapošljavanja radnika iz inozemstva jer kada je jedan radnik došao i pronašao posao on je povukao svoje obitelji da dođu sa njim pa je na taj način Njemačka postala useljenička zemlja. Da je Njemačka pogriješila i shvatila da ako neće biti migranata neće moći održati socijalni i mirovinski stav govore podaci iz 2005. godine. Kada su izmijenili Zakon o doseljavanju stranaca te smanjuje broj stranih radnika, ali ne želi da se svi vrate u svoje države jer bi tada Njemačka propala što se tiče radne snage. Prvenstveno zato što je migrantska radna snaga jeftinija, ali ima više ljudi koji mogu raditi jer Nijemci imaju malo djece te nema tko raditi.¹²

Na ovaj način nije ni čudno da je toliko ljudi naselilo Njemačku. Jer povlačenjem ljudi iz matičnih zemalja odakle su dolazili stranci u Njemačkoj se nakupilo ljudi koliko nije mogla ni zamisliti. Također, dosta ljudi koji su otišli nije se ni vratilo ili se njihova djeca nisu vraćala jer su već gore imali skrojen život. Prema ovome Njemačka je svjesna da treba strane radnike te ih cijeni i u posljednje vrijeme shvaća da nisu oni toliko loši za njihovu zemlju. Također, odlazak migranata je dobar za ljude koji odlaze jer imaju priliku za bolji život. Dok Njemačkoj puno znači jer ima radnu snagu koju inače ne bi imala i ne bi mogla biti toliko jaka zemlja.

¹¹ <https://www.dw.com/hr/petina-stanovnika-njema%C4%8Dke-stranog-podrijetla/a-15434749> (14.04.2021.)

¹² <https://www.dw.com/hr/njema%C4%8Dka-nije-zemlja-doseljenika/a-16265015> (14.04.2021.)

4.2. Odnos Njemačke i stranaca

Iako Njemačka ima potrebu za stranim zaposlenicima, ona se ipak susreće i s problemom. Do problema dolazi u tome što postoji tisuće neintegriranih migranata koji žive u Njemačkoj, a ne govore njemački jezik. Kako bi se poboljšala komunikacija stanovništva uvedeni su integracijski tečajevi. Koji se sastoje od učenja njemačkog jezika i upoznavanja s njemačkim pravnim i društvenim sustavom. Nakon završetka tečaja polaže se pismeni ispit. Došlo je do promjene Zakona o dobivanju državljanstva. Tako od sada da bi jedan od partnera dobio državljanstvo i papire da može biti u Njemačkoj mora biti u braku 3 godine s nekim tko ima Njemačke papire. Uz to u Njemačkoj se jako teško priznaju strane diplome, a ako se i priznaju stranci moraju polagati dodatne ispite i testove. Jedan od najvećih problema je što Njemačka ne zna koji je broj ljudi koju se ne želi integrirati. U tu skupinu spadaju osobe koje prekidaju tečajeve ili odbijaju od početka iste pohađati.¹³

Ovo je veliki problem ne samo za Njemačku već za sve koji tamo žive. Ljudi koji ne poznaju njemački jezik ne mogu ni posao dobiti niti normalno živjeti sa svima u multikulturalnom društvu. Dobar korak Njemačke je uvođenje integracijskih tečajeva kako bi olakšala strancima razumijevanje sa stanovnicima koji žive u Njemačkoj.

Pozitivna promjena je dobivanje papira i povećanje broja godina braka jer na ovaj način je došlo do sprječavanja lažnih brakova samo radi dobivanja papira. Do uvođenja ovog Zakona to je bila praksa u mnogim zemljama kako bi dobili državljanstvo Njemačke. Kao što je i dobro što se diplome ne priznaju jer su Njemački fakulteti i školstvo teži od mnogih koje imaju migranti. Pa je dobro provjeriti znanja svih koji posjeduju diplomu da vide kako se snalaze u onome što su završili te na taj način procjenjuju jesu li oni pravi radnici za njih. Problem s kojim se Njemačka susreće već godinama. Kada bi uvela Zakon da oni koji se ne žele integrirati u njemačko društvo moraju napustiti zemlju drugačije bi se migranti odnosili i veliki dio njih bi odlučio da im nije problem naučiti jezik i prihvatiti osnovna pravila.

Iz cjelokupnog dijela se može zaključiti da je Njemačka ta koja prihvaća sve koji žele raditi. Ali dolazi do problema jer ljudi koji dolaze u Njemačku žele raditi, ali ne žele napraviti nešto dodatno kao zahvalnost za prihvaćanje u stranu državu. A i samim tim prihvaćanjem olakšali bi i sebi život. U ovom dijelu Njemačka mora napraviti još nekoliko promjena Zakona i odluka kako bi mogla kontrolirati i upravljati načinom života migranata zbog boljitka cjelokupne zemlje.

¹³<https://www.dw.com/hr/za%C5%A1to-njema%C4%8Dka-muku-mu%C4%8Di-sa-svojim-strancima/a-6123768> (14.04.2021.)

5. HRVATI U NJEMAČKOJ

Kada se radi o iseljavanju Hrvata ono je najpoznatije po odlasku Hrvata u Njemačku. Njemačka je primala Hrvate kao dobru, a jeftinu radnu snagu te po tome postala poznata. Rijetko da postoji neka obitelj iz Hrvatske, a da netko iz nje nije u Njemačkoj.

Prema sociologiji, etnologiji i kulturnoj antropologiji asimilacija se definira kao proces u kojem osobe različitog etničkog i rasnog podrijetla se miješaju odnosno stapaju sa nekim narodom odnosno narodom države u koju su se preselili. Asimilacijsko obilježje je da narod koji je asimiliran prihvaća kulturu drugog odnosno države u koju je došao s time da ne zaboravlja svoju kulturu.¹⁴ Može se zaključiti da je ovo pokret prihvaćanja i poštivanja tuđeg, ali i zadržavanja svojeg.

Hrvati su u 19. stoljeću počeli naseljavati Njemačku kada je došlo do potrebe za radnom snagom nakon velikog razvoja nakon Drugog svjetskog rata. Nakon toga slijedila je emigracija šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Tako je zabilježeno 414 890 stanovnika u 2019. godini hrvatskog podrijetla.¹⁵

Hrvati su odlazili u Njemačku u prosjeku u dobi od 22,7 godina, a prosječna duljina boravka je 30,6 godina. Većinom svi žive u zapadnom dijelu zemlje. Neka od mjesta su Baden-Wuerttemberg, Bavarska, Sjeverna Rajna, Hessen te Berlin, Hamburg, Donja Saska i Rajna. Kada se radi o tome gdje Hrvati najčešće rade to su područja proizvodnje te uslužne djelatnosti. Oko 28000 građana radi na području poslova proizvodnje, instalacije i montaže, njih 18000 radi u ugostiteljstvu kao i u zdravstvu. Dok je 16000 karakterizirano kao autorski rad te drugih 16000 se veže uz poslove čišćenja i otpada. Također 15000 njih radi sa strojevima i u trgovinama, a njih 13000 radi u prijevozu.¹⁶

Kada se pogledaju ovi podaci moguće je zaključiti da Hrvati najčešće nakon završetka školovanja i ne dobivanja sigurnog i dobrog posla u Hrvatskoj odlaze u Njemačku te tamo ostaju sve do mirovine. Ovi podaci pokazuju da Hrvati u Njemačkoj rade na svim sektorima na kojima je potrebna radna snaga. Tako se može vidjeti da u Njemačkoj postoje školovani i ne školovani Hrvati.

¹⁴ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=4180> (25.05.2021.)

¹⁵ <https://hrvatiizvanrh.gov.hr/hrvati-izvan-rh/hrvatsko-iseljenistvo/hrvatsko-iseljenistvo-u-njemackoj/766> (14.04.2021.)

¹⁶ <https://www.moj-posao.net/Press-centar/Details/71953/Koliko-je-Hrvata-u-Njemackoj-i-sto-rade/2/> (14.04.2021.)

Velik broj Hrvata napušta svoje hrvatsko državljanstvo te uzima njemačko državljanstvo jer time dobiva sigurnost ostanka u Njemačkoj. Tako je samo u jednoj godini 30000 Hrvata uzelo njemačko državljanstvo.¹⁷

Iz ovoga aspekta se vidi da je to veliki dio Hrvata koji uzimaju njemačko državljanstvo. Naravno oni ga uzimaju zbog boljih uvjeta koje im Njemačka pruža. To nije dobar potez za Hrvatsku jer na taj način samo ostaje bez stanovnika kojih nema puno.

Sjever Njemačke obuhvaća Schleswig Holstein, Donju Sasku, Mecklenburg, Zapadno Pomorje, Bremen i Hamburg. Na ovom području živi više od 32000 Hrvata. Najviše ih živi u Hamburgu i njegovoj okolini. Kada se radi o vjerskoj pripadnosti samo 10,5% među njima je katolika. U centru Hamburga postoji Hrvatska katolička misija koju vode dominikanski fratri i časne sestre Dominikanke. Uz ovu postoji još nekoliko katoličkih misija u Hannoveru, Göttingenu i Neumünsteru. Uz Crkvu postoji Hrvatska škola sa svojih 12 nastavnih mjesta. Hrvati koji žele očuvati kultura mogu se učlaniti u Hrvatsku kulturnu zajednicu CROATIA koja pruža razni sadržaj kao što je nogomet, rukomet, folklor, tamburaše i ostalo.¹⁸

Ovo je velik broj Hrvata koji žive samo na jednom području Njemačke. Također, mali broj njih su vjerski opredijeljeni te se može prema tome zaključiti da su Hrvati u Njemačkoj na neki način zanemarili vjeru. Navedene ustanove i udruženja koja postoje su namijenjene izričito Hrvatima. Postojanje ovakvih aktivnosti za Hrvate u Njemačkoj je velikog značaja jer na taj način održavaju kulturu i jezik te se osjećaju „kao doma“. Na ovaj način se osigurava sloboda i dobrodošlica Hrvata u Njemačku.

S obzirom na sve navedeno može se reći da Hrvati u Njemačkoj imaju sve što im je potrebno kako bi očuvali svoju kulturu i poznat način života. Ovo su samo neki od primjera te oni mogu privući one koji ne žele ostati bez svoje kulture. Također, prema svemu može se reći da Hrvati imaju sve što i u Hrvatskoj i uz to bolje uvjete života te dobar posao što je vrlo važno.

5.1. Integracija ili asimilacija

Kako je gore navedeno što je asimilacija tako je važno znati što je integracija kako bi čitatelj bolje razumio ove pokrete. Kada se radi o integraciji radi se o socijalnoj integraciji pa se ona smatra kao povezivanje i ujedinjavanje pojedinaca ili grupe u jednu usklađenu cjelinu

¹⁷ <https://www.kwkd.org/hr/njemacka-30-000-hrvata-ne-napusta-hrvatsko-drzavljanstvo> (14.04.2021.)

¹⁸ <https://glashrvatske.hrt.hr/hr/aktualno/izvan-domovine/zivot-hrvata-na-sjeveru-njemacke/> (19.04.2021.)

odnosno kulturu najčešće onog naroda u koji se doseljava. Ovdje se radi o prihvatanju kulture društva, a u višem ili manjem stupnju zanemarivanje svoje kulture.¹⁹

Zaključuje se da je integracija proces prihvatanja tuđeg, a zaboravljanja svojeg. Ovaj proces nije toliko dobar jer pojedinac u kojoj god sredini da se nađe pozitivno je prihvatanje novog i drugačijeg posebno kada se živi u tuđoj zemlji, a nikako se ne smije zaboraviti vlastito jer s zaboravljanjem vlastitog svaki pojedinac gubi dio sebe.

Vječno pitanje koje se postavlja je jesu li Hrvati u Njemačkoj integrirani ili asimilirani. Postoje brojne poveznice za jednim i drugim kulturološkim pokretom. Ali ne može biti oboje. Pa će tako u daljnjem dijelu biti objašnjeno uz što se Hrvati više vežu.

Hrvati spadaju u doseljeničke grupe koje najduže borave u Njemačkoj. Dosta Hrvata pokušava zadržati Hrvatsku kulturu i tradiciju, ali im to kod mlađih generacija ne uspijeva baš najbolje. Obzirom da svi oni bolje govore njemački jezik nego hrvatski.²⁰

Nije čudno što mladi bolje govore njemački jezik nego hrvatski jer ipak su oni u vrtićima, školama i gdje god išli ti koji koriste njemački jezik, a hrvatski jezik jedino kod kuće te zbog toga je ono u manjoj količini korišten i poznat jezik njima.

Hrvati se nakon kratkog vremena integriraju u društveni život domaćina, a s vremenom i asimiliraju polazeći malo značaja etničkoj pripadnosti predaka. Može se reći da su se djeca druge i treće generacije hrvatskih imigranata dobro prilagodila sredini u kojoj žive. Većinom su oni u potpunom utapanju u domaće društvo i kulturu. Kod Hrvata je izrazito izražen proces integracije koji polagano prelazi u stanje dobrovoljne postupne asimilacije. Druga i treća generacija Hrvata u Njemačkoj se ne razlikuje po poslu u odnosu sa pravim Nijemcima. Podaci pokazuju kako oni koji su prvi otišli u Njemačku štede zbog obitelji, rodbine ili povratka u Hrvatsku čak njih 60%, a samo 8% mlade generacije to isto radi. Tako su Hrvati jedini migranti koji uzimaju njemačko državljanstvo te čiji je postotak veći od 100 %.²¹

Može se vidjeti prema ovome da se Hrvati prvo polako spoje sa kulturom u koju dolaze, a nakon nekog vremena zapravo postanu dio nje i ona postaje njihova glavna kultura. To je s jedne strane dobro jer prihvaćaju novo, ali loše je jer zaboravljaju na svoju kulturu. Nije čudno da su djeca druge ili treće generacije u potpunosti postala dio Njemačkog društva jer ipak su oni ti koji su u Njemačkoj rođeni i odrasli, a Hrvatsku su rijetko viđali pa je ona za njih više strana zemlja nego Njemačka.

¹⁹ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56928> (25.05.2021.)

²⁰ <https://www.dw.com/bs/hrvati-u-njema%C4%8Dkoj-izme%C4%91u-asimilacije-i-integracije/a-16218093> (19.04.2021.)

²¹ <https://www.svjettlorijeci.ba/novosti/uspje%C5%A1na-integracija-vodi-u-asimilaciju> (19.04.2021.)

Prema ovim podacima moguće je zaključiti da su Hrvati ti koji uzimaju njemačko državljanstvo kad god je moguće. Isto tako vidljivo je da mlade generacije migranata Njemačku vide kao svoju zemlju te nemaju potrebu sve što zarade štedjeti kako bi se vratili u Hrvatsku. Može se vidjeti da Njemačka i Hrvatska imaju proces asimilacije jer Hrvati se stapaju sa Nijemcima i njihovom kulturom i običajima. Radi se o čvrstoj asimilaciji do koje je postupno došlo te je ona bolja na takav način jer nije nadmetnuta i nasilna.

U današnje vrijeme sve više Hrvata odlazi u Njemačku zbog posla. Njemačka je za Hrvate smatrana jednom od boljih zemlja za posao, ali i za život od Hrvatske. Oni je smatraju kao zemljom rada i dobrih plaća.

Za razliku od Turaka doseljeni Hrvati su dobro uklopljeni u njemačku sredinu. Da su Hrvati u dobrom položaju govori činjenica da 40% Hrvata ima Njemačku putovnicu. Istraživanje pokazuje da su Hrvati natprosječno dobro uklopljeni u njemačku sredinu. To se potvrđuje školstvom i stručnom spremom. Udio Hrvata među gimnazijalcima je vrlo visok. Smatra se da je do vrlo visoke razine obrazovanosti došlo tijekom socijalizacije te je to na djecu ostavilo svojevrstan uzor. Uz to utjecaj je bio to što su u to doba hrvatske žene radile te su i djeca željela raditi. Provedeno je istraživanje koje pokazuje da je samo 14% svih ispitanika nezadovoljno životom u Njemačkoj. Dok se većina Hrvata složila da su dobro prihvaćeni od strane njemačkog društva.²²

Hrvati su dobro prihvaćeni, ali su dobro i prihvatili kulturu i sve što Njemačka nudi kao da su u svojoj zemlji. Što dovodi do boljeg položaja u zemlji te zbog toga su pozitivni podaci o njihovoj visokoj asimiliranosti. Jedan od razloga dobrog školovanja su pokretači školovanja mladih u Njemačkoj. Naravno postoje drugi razlozi, ali ovaj se smatra pokretačem Hrvata za školovanjem u Njemačkoj. Pa je moguće zaključiti da ako su roditelji radili to su željela isto i djeca.

Prema istraživanju Hrvati nisu asimilirani. U istraživanju oni su ispitivani o kulturnom identitetu, važnosti vjere te nacionalnom spominjanju. Iako 13% stanovnika posjeduje njemačko državljanstvo samo dvije osobe se smatraju Nijemcima. Hrvati pokazuju kako se manjine ne trebaju asimilirati da bi bile spojene u neku zajednicu.²³

Ovo je prikaz da se Hrvati dobro prilagođavaju, ali opet s druge strane drže do svoje kulture. Tu također se razlikuju oni koji su otišli raditi u Njemačku i oni koji su rođeni u Njemačkoj. Dobro je da očuvava sve što je Hrvatsko, ali isto tako dobro je prihvaćanje novoga tuđega.

²² <https://www.dw.com/hr/hrvati-su-prilago%C4%91eni-ali-ne-i-asimilirani/a-3979608> (19.04.2021.)

²³ <https://www.dw.com/hr/hrvati-su-prilago%C4%91eni-ali-ne-i-asimilirani/a-3979608> (21.04.2021.)

Može se zaključiti da ovo istraživanje donosi podatke u svrhu toga da su Hrvati dobro prihvaćeni, ali ne asimilirani. Dok postoje druga istraživanja i informacije da su asimilirati. To će ostati vječno pitanje i ovisit će od osobe do osobe o tome što je njoj bitno te kakvo mišljenje ima o povratku u Hrvatsku.

6. ZAJEDNICE, UDRUGE I HRVATI U NJEMAČKOJ

Prema gore napisanom dijelu rada gdje se raspravlja o multikulturalizmu i asimilaciji u Njemačkoj te općoj prihvaćenosti Hrvata u Njemačkoj napravljeno je istraživanje kako bi se vidjelo kako su Hrvati prihvaćeni u Njemačkoj. Istraživanje je provedeno u dva oblika odnosno na dvije vrste uzorka. Prvi uzorak su Hrvati koji žive i rade u Njemačkoj, a drugi uzorak su organizacije i udruge Hrvata u Njemačkoj. Istraživanje je provedeno u obliku anonimnih anketa koje su slane kao obrasci prvo poznatim ljudima u Njemačkoj, a kasnije i grupama Hrvata koje je moguće pronaći na društvenim mrežama kako bi se prikupio dovoljan broj ispitanika. Drugi dio istraživanja slan je organizacijama i udrugama Hrvata kako bi se dobile informacije o životu Hrvata u Njemačkoj te njihovim navikama i posvećenosti hrvatskih udruga i zajednica. Na ovaj dio se nije puno organizacija odazvalo je je spektar istraživanja puno kraći. Anketa koju su ispitanici ispunjavali se sastojala od 15 do 25 pitanja te su se pitanja odnosila na to kako su Hrvati prihvaćeni u Njemačkoj, koliko dugo žive i kakav je njihov društveni kulturni život.

Kako svaka nacija koja u većem broju živi u Njemačkoj tako i Hrvati imaju svoje organizacije, udruge pa i konzulate. Svaki Hrvat ima pravo na održavanje kulture i vjerskih običaja pa mu u tome pomažu upravo ovakve organizacije. Nekolicina Hrvata nije učlanjena u te udruge jer se njihovo članstvo često naplaćuje i nije svima u blizini stanovanja.

U sljedećem dijelu biti će objašnjeno sve što je istraženo te koji su rezultati istraživanja. Uz to bit će navedeni ciljevi zadaci istraživanja. Do podataka istraživanjem je vrlo teško doći obzirom da mnoge udruge nisu spremne na suradnju. Više su spremni Hrvati koji rade u Njemačkoj na suradnju nego udruge te će to biti predstavljeno u sljedećem dijelu.

6.1. Cilj i zadaci istraživanja

Istraživanje je provedeno s ciljem dobivanja rezultata o životu Hrvata u Njemačkoj. Cilj je dobivanje što bolje slike kako Hrvati zapravo žive u Njemačkoj – kako su oni prihvaćeni, jesu li asimilirani ili žive na hrvatski način. Podaci su dobiveni od strane samih Hrvata koji odlaze u Njemačku i tamo žive od nekoliko mjeseci do nekoliko godina kako bi se dobila što bolja slika o prihvaćenosti na početcima, ali i nakon određenog vremena istraživanja. Osim što su ispitivani Hrvati o životu u Njemačkoj istraživanje je provedeno i na udrugama Hrvata kako bi se vidjelo pohađaju li ih Hrvati i što sve one nude – omogućuju li udruge Hrvatima život kakav je Hrvatskoj ili su se one asimilirale sa Njemačkom kulturom i načinom života.

Zadatak istraživanja temelji se na prikupljanju što veće količine podataka i što kvalitetnijih podataka kako bi se moglo vidjeti kakav je život Hrvata u Njemačkoj u koju odlaze godinama te je ona jedno od mjesta u svijetu na koje Hrvati odlaze za boljim životom.

Ono od čega se polazilo ovim istraživanjem je ispitivanje gdje se Hrvati nalaze, pohađaju li kulturne udruge, ali i škole te kako su oni prihvaćeni od strane pravih Nijemaca. Dok je s druge strane glavno bilo saznati koje su to udruge koje postoje i koje su spremne na suradnju. Od udruga je bio cilj saznati koje praznike Hrvati održavaju te čiju kulturu više obilježavaju. Uz to se postavlja pitanje postoje li hrvatske televizije i magazini i kakav je društveni život Hrvata. U sljedećem dijelu rada biti će objašnjeni svi dobiveni rezultati prilikom istraživanja.

Metode i postupci istraživanja su putem anonimnih anketa koje sadrže od 15 do 25 pitanja kako bi se dobila slika o životu Hrvata u Njemačkoj. Ankete su slane putem društvenih mreža i E-maila kako stanovnicima Njemačke koji dolaze iz Hrvatske te udrugama koje se nalaze diljem Njemačke kako bi se prikupilo što više kvalitetnih podataka o životu Hrvata.

6.2. Rezultati istraživanja

Kada se radi o rezultatima istraživanja oni su prikupljeni putem ankete te će prvo biti objašnjeni rezultati prikupljeni od Hrvata u Njemačkoj, a nakon toga će biti objašnjeni podaci koji su dobiveni istraživanjem Udruga Hrvata u Njemačkoj. Jedno i drugo istraživanje provedeno je putem anonimnih anketa te su podaci anonimni i skupno obrađeni kako bi se dobio skupni pregled svih podataka.

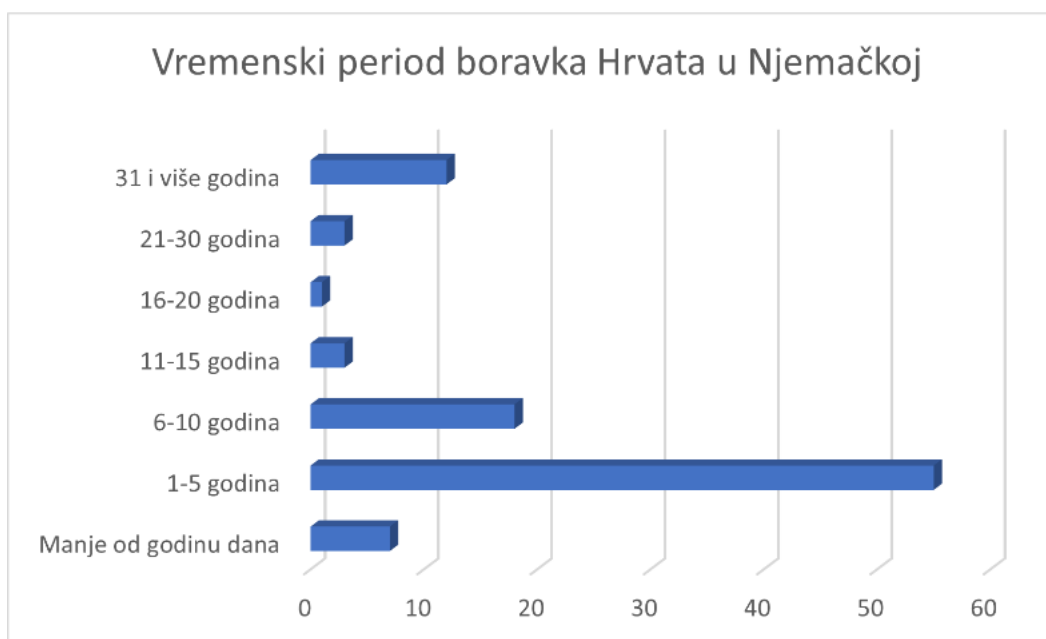
Anketa se bazira na pitanjima o životu Hrvata u Njemačkoj ispunilo ju je 186 osoba stanovnika Njemačke hrvatskog porijekla. Anketna je trajala tjedan dana te su anketi mogli pristupiti ispitanici kada god su htjeli preko bilo kojeg uređaja.

Anketom došlo je do sljedećih podataka koji će biti detaljno objašnjeni. Na anketu se odazvalo 87% žena i 13% muškaraca. Anketu su ispunjavali ispitanici od 15 godina pa sve do 67 godina, s time da je najviše njih srednjih godina odnosno između 35 i 50 godina. Kada se radi o tome kako Hrvati vide Njemačku došlo je do informacija da njih 88,5% je vidi kao multikulturalnu zemlju, a samo njih 11,5% je ne vidi kao multikulturalnu zemlju. Ovdje je moguće zaključiti da je većina Hrvata za to da je to multikulturalna zemlja obzirom da prihvaća veliku količinu naroda u svoju zemlju i obilježava njihovu kulturu. Također 41,1% Hrvata Njemačku smatra svojim domom, a drugih 58,9% smatra da Njemačka nikada neće biti njihov dom. U ovome se može vidjeti da je i dalje preko pola Hrvata ne smatra svojim domom i da ona to nikada neće postati dok drugi koji žive i rade u Njemačkoj te se ne planiraju vratiti jer ih

u Hrvatskoj ništa ne očekuje smatra je svojim domom. Neki smatraju domom tamo gdje žive, a neki je vide samo kao priliku za posao i postizanje određenih ciljeva u određenom periodu.

Kada se pogleda period koliko dugo su Hrvati u Njemačkoj onda se radi o raznovrsnom periodu te prema tome periodu su dali svoja iskustva i smatranja što je bolje u Njemačkoj u odnosu na Hrvatsku. Tako su neka od iskustava u Njemačkoj da je standard bolji, lakše obrazovanje i točnost, neka od iskustava su da je život za ljude sa Balkana kompliciran jer je život dosta brži i nema domaćih običaja kao što je ispijanje višesatno kave na terasama te da nema druženja do kasno u noć kao i žurba koja Hrvatima predstavlja problem jer su Hrvati navikli raditi sve polako i lagano. Dosta njih je zadovoljno životom u Njemačkoj jer upoznaju nove ljude, kulture i jezik. Također, neka iskustva su i razočaravajuća jer život u Njemačkoj nije onakav kakvim se predstavlja posebice ako je osoba sama u Njemačkoj jer troškovi su visoki, a plaća nije toliko visoka kao što se čini prije odlaska u Njemačku.

Grafikon 1. Koliko Hrvati dugo žive u Njemačkoj?

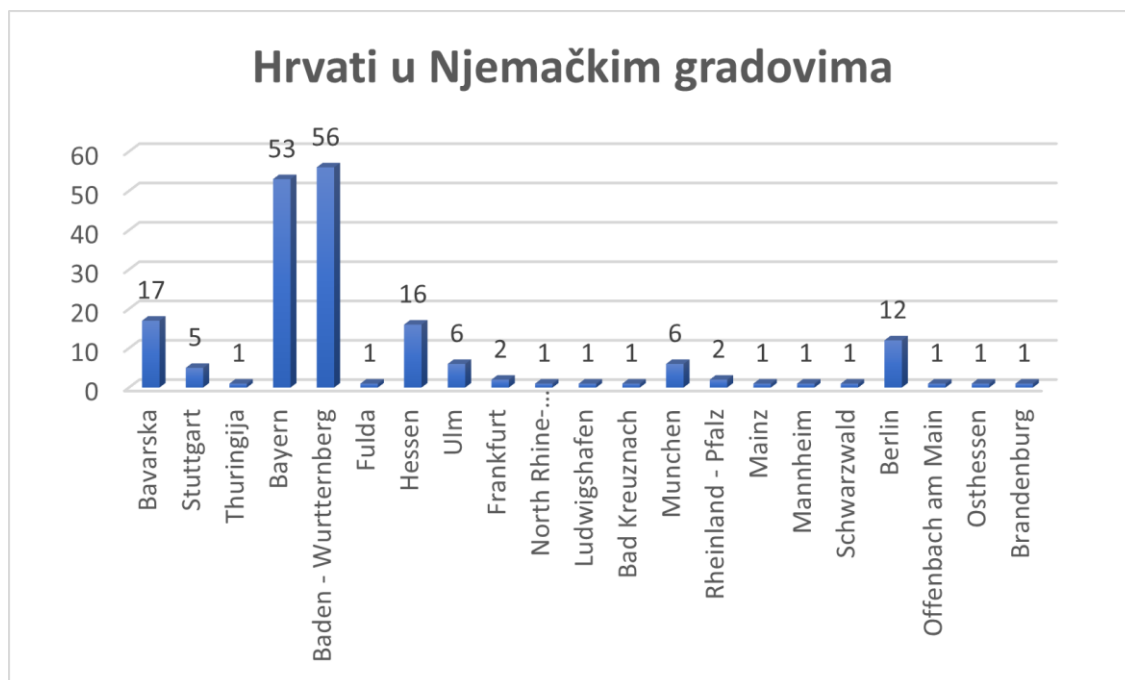
Izvor: Obrada autora

Na grafikonu 1. moguće je koliko Hrvati žive u Njemačkoj. Prikazuje se da oko 11% ispitanika živi u Njemačkoj 31 i više godina, njih oko 3% živi između 21 i 30 godina. Dok njim samo 2% živi 16 do 20 godina, a oko 5% njih živi od 11 do 15 godina. Kada se radi u vremenskom periodu od 6 do 10 godina ona je to veći postotak i to je oko 17%. Najviše Hrvata je u Njemačkoj između jedne i pet godina što iznosi 54% ljudi, a njih 8% živi u Njemačkoj manje od godinu dana. Zaključuje se da ima raznih iskustava pa tako postoje oni koji su od dva

mjeseca pa sve do 40 i više godina u Njemačkoj. Obzirom da je broj ispitanika velik vrijeme trajanja boravka u Njemačkoj je podijeljeno na nekoliko skupina kako bi pregled podataka bio što jednostavniji. Oni su ti koji su davali odgovore na sva pitanja u anketi te se može vidjeti da je uzorak ispitanika raznovrstan.

U istraživanje su uključeni ljudi iz raznih dijelova Njemačke kako bi se vidjelo kako cijela Njemačka nastrojena prema Hrvatima. Tako su u istraživanju iz nekog dijela uključeni više, a iz nekog dijela manje u ovisnosti o tome iz kojeg dijela zemlje se više Hrvata odazvalo na anketu i suradnju u ovome istraživanju. Tako su neka od mjesta koja su istražena: Bayern, Stuttgart, Bavarska i Hessen.

Grafikon 2. Mjesta gdje su naseljeni Hrvati u Njemačkoj

Izvor: Obrada autora

Grafikon broj dva prikazuje koliko Hrvata ima u kojem dijelu Njemačke. Pa je moguće vidjeti da je najviše Hrvata u Baden- Württembergu u iznosu od 56 od ukupnih ispitanika. Na drugom mjestu po broju je Bayern sa 53 stanovnika. Njega slijedi Bavarska sa 17 ispitanika te Hessen sa 16 ispitanika. Po dva stanovnika Hrvata nalaze se u sljedećim gradovima, a to su: Frankfurt i Rheinland – Pfalz. Sljedeće mjesto zauzima Berlin sa 12 ispitanika te Ulm i Munchen sa 6 ispitanika i Stuttgart sa 5 ispitanika. Dok ostali gradovi i pokrajine Thuringija, Fulda, North Rhinen, Ludwigshafen, Mainz, Mannheim, Schwarzwald, Offenbach am Main, Osthessen i Brandenburg imaju po jedan ispitanik iz ankete. Na grafikonu broj dva moguće je

vidjeti da najviše Hrvata ima u Baden - Württembergu, a podjednak broj ih ima u sljedećim gradovima: Tjuringiji, Fuldi, Ludwigshafenu, Bad Kreuznachu te Mainzu, Mannheimu, Offenbachu, Osthessenu i Brandenburg. Moguće je također zaključiti da Hrvati nisu zastupljeni u jednom dijelu Njemačke već u cijeloj Njemačkoj što je pozitivna stvar jer su prihvaćeni u cijelosti od Njemačke te traženi u svim područjima. Ali su ipak neka od područja u kojima ih ima najviše prema ovom istraživanju Bayern i Baden-Württemberg.

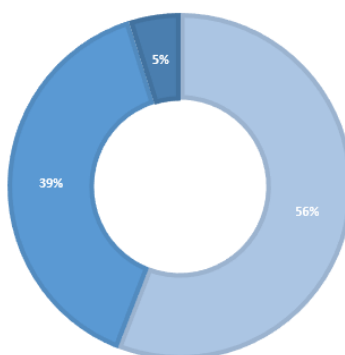
Hrvati navode sljedeće razloge odlaska u Njemačku: posao i veće plaće, život roditelja, nepravdu i diskriminaciju u Hrvatskoj, politiku Hrvatske te bolji životni standard u Njemačkoj. Također, jedan od razloga je potraga za lakšim i lagodnijim životom. Ovo su razlozi koje navode ispitanici u anketi. To su neki više neki manje kvalitetni razlozi odlaska u Njemačku. Ali vidljivo je da najviše Hrvata odlazi zbog posla i za boljim životom što je i razumljivo jer u Hrvatskoj je teško pronaći dobar, siguran i stalan posao, a svakim danom je sve više mladih bez pola i na burzi rada.

O tome kako se Hrvati osjećaju u Njemačkoj može se razmatrati na više načina. Jedan od načina je kao stranac ili stanovnik Njemačke. Ponekad neki koji su i rođeni u Njemačkoj ne smatraju se pravim Nijemcima jer njihovi korijeni su iz Hrvatske pa je zanimljivo vidjeti njihova stajališta kako oni sami sebe smatraju u Njemačkoj. Obzirom da sve više Hrvata odlazi u Njemačku i više se neki nikada ne vrte zanimljivo je što oni smatraju jesu li stranci ili stanovnici.

Grafikon 3. Stanovnik ili stranac u Njemačkoj

STANOVNIK ILI STRANAC U NJEMAČKOJ?

■ Stranac ■ Stanovnik ■ Oboje

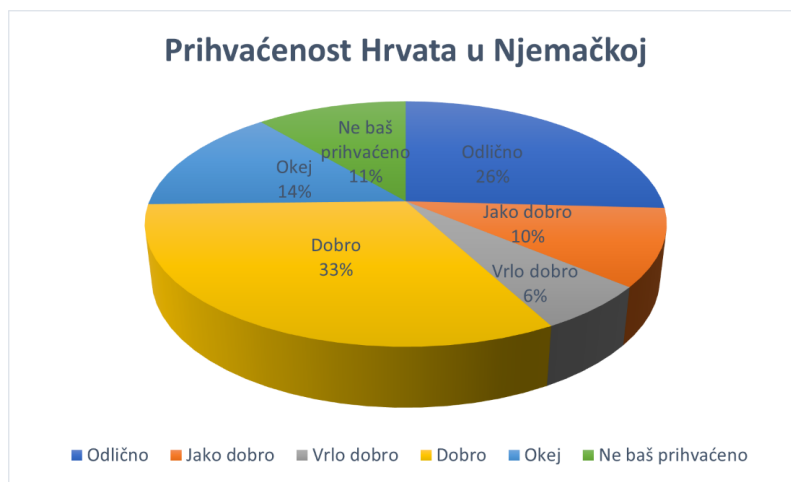

Izvor: Obrada autora

Na grafikonu broj tri vidljivo je da se 56% ispitanika smatra strancem u Njemačkoj, njih 39% smatra se državljaninom i stanovnikom Njemačke, a ostalih 5% navodi kako se smatraj jednim i drugim sve zavisi od situacije i mjesta gdje se nalaze. Prema grafikonu 3. zaključuje se da njih 56% se smatra strancem u Njemačkoj. Neki od razloga koje navode su ti da im porijeklo nije iz Njemačke, smatraju da netko tko je rođen u Njemačkoj nije automatski Nijemac, jer se ne nalaze u rodnoj države te jer ne poznaju njihovu kulturu kao Hrvatsku. Ovi razlozi su opravdani i uredu je što se i dalje smatraju Hrvatima iako žive u Njemačkoj jer preseljenjem ili rođenjem u nekoj državi ne postaje se njezin stanovnik. 39% ispitanika smatra se stanovnikom Njemačke zbog toga što je Njemačka slobodna država i sve prihvaća neki se smatraju stanovnicima jer plaćaju porez u Njemačkoj pa se vode logikom gdje plaćaju porez tu su i stanovnici. Ova razmišljanja su isto tako uredu samo što nije dobro što olako odbacuju da su Hrvati samo zato što u Njemačkoj plaćaju porez. I njih samo 5% smatra da su jedno i drugo. Jedni smatraju da su integrirani i da su zato i stanovnici i stranci, a drugi smatraju da su stranci jer nisu u državi iz koje dolaze, ali i stanovnikom jer imaju puna prava kao i svaki drugi stanovnik države. Prema svemu tome može se zaključiti da sve to ovisi od osobe do osobe te da s svi dobro prihvaćeni.

Kada se radi o prihvaćenosti Hrvata od strane pravih Nijemaca tu je druga priča. Neki tvrde kako su jako dobro prihvaćeni dok drugi se ne osjećaju prihvaćeno ili su svjesni toga da ih Nijemci ne vole, ali ih trebaju pa su zato donekle prihvaćeni. Poneki se susreću i s dobrim i lošim iskustvima zavisi to i od osobe do osobe koju upoznate. Tako je moguće bolje se slagati s nekim Nijemcem nego Hrvatom i obrnuto. Njemačka kao zemlja dosta dobro prihvaća Hrvate.

Grafikon 4. Kako Njemačka prihvaća Hrvate?

Izvor: Obrada autora

Grafikon broj četiri govori o prihvaćenosti Hrvata u Njemačkoj pa je moguće vidjeti da je 26% ispitanika prihvaćeno odlično, njih 10% jako dobro, samo 6% smatra da su vrlo dobro prihvaćeni, a čak njih 33% smatra da su dobro prihvaćeni, 14% stanovnika smatra da su okej prihvaćeni znači ni dobro ni loše, a njih 11% se osjeća ne prihvaćeno što i nije veliki postotak. Kada se radi o prihvaćenosti Hrvata sveukupno moguće je vidjeti na grafikonu 4. da dosta Hrvata ima pozitivna iskustva. Uvijek postoje i loša iskustva, ali kada se gleda sveukupno Hrvati su dobro prihvaćeni u njemačkoj. Od 186 ispitanika njih 33% smatra da su prihvaćeni dobro kao Hrvat, ali kao konkurencija loše što je zapravo i normalno jer što više Hrvata odlazi u Njemačku to Njemački stanovnici imaju veću konkurenciju. Može se zaključiti da od svih ispitanika samo njih 11% ima loša iskustava i osjeća se na baš prihvaćeno. To je dosta mali postotak pa je vidljivo da su u velikoj mjeri Hrvati zadovoljni životom u Njemačkoj. Sve u svemu zaključuje se da su Hrvati u velikoj mjeri dobro odnosno odlično prihvaćeni.

Dosta Hrvata odlazi u Njemačku bez da zna jezik. Kada dođu Njemačku prisiljeni su naučiti jezik. Imaju mogućnosti naučiti ga u školi oni koji idu u školu, kroz tečajeve te razgovor s Nijemcima, uz rad s Nijemcima te putem serija i provođenjem što više vremena s strancima. Tako neki od njih kod kuće uvijek koriste hrvatski jezik, a neki njemački. Istraživanje je pokazalo da njih 83,3% i dalje kod kuće koristi hrvatski jezik, njih samo 13,3% koristi podjednako i hrvatski i njemački jezik, dok svega 3,4% od njih koristi isključivo njemački jezik. Što je izrazito loše jer ako žive u Njemačkoj bilo bi bolje da koriste u većini podjednako oba jezika, a ne samo hrvatski jezik.

Kada se radi o izjednačenosti s Nijemcima u uvjetima života i uvjetima na poslu dosta njih smatra da Hrvati nisu izjednačeni te da postoje razlike. Kada se sve promatra nije čudno da hrvati nisu izjednačeni s Nijemcima jer ipak nisu oni pravi Njemački državljani, ali opet su u jako dobrom položaju i jedan od cijenjenijih naroda u Njemačkoj. Hrvati smatraju da su Nijemci još uvijek u prednosti te da oni uvijek dobivaju lakše fizičke poslove te da oni uz sve to prolaze polje nego Hrvati. Dok njih nekoliko smatra da su u potpuno jednakom položaju. Ovo ovisi od iskustva do iskustva nekako je realno i logično da su Nijemci u prednosti jer ipak su oni stanovnici Njemačke, a Hrvati samo doseljenici. Istraživanje pokazuje da se odnosi od osobe do osobe te da svaka osoba nije isto prihvaćena što naravno ovisi i o ponašanju neke osobe na poslu i privatnom životu jer ne može biti da je dosta ljudi odlično prihvaćena u jednom gradu, a jedna osoba loše. Znači da nije problem u prihvaćenosti Hrvata već se on odnosi na tu pojedinu osobu.

Kada se radi o odabiru organizacija između multikulturalnih i organizacija gdje su samo Hrvati većina njih smatra da je bolje raditi u multikulturalnim organizacijama. Iz razloga što je moguće upoznati više kultura, jezika i ljudi te zbog sigurnosti koje Nijemci pružaju. Neki navode kako je loše raditi s Hrvatima jer su upravo od Hrvata pobjegli iz Hrvatske zbog prevara i neisplaćenih plaća te zbog toga što su Hrvati skloni prevarama. Prema ovome je vidljivo da većina njih rado radi u multikulturalnim organizacijama jer su bolje i prihvaćeniji od ostalih, a može se zaključiti da su Hrvati željeli raditi s Hrvatima onda bi ostali u Hrvatskoj, a ne bi tražili bolje.

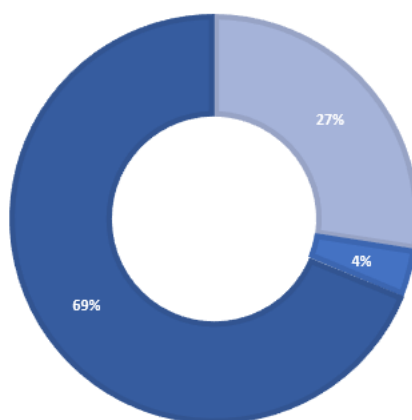
Ako se pogleda kakve škole ili vrtiće pohađaju djeca ispitanika podijeljeno je mišljenje podjednako pa bi se moglo reći da pola njih je za multikulturalne škole i vrtiće, a drugi da su za Njemačke škole i vrtiće, a samo mali dio njih odlazi u Hrvatske škole i vrtiće. Neki od razloga zašto djeca ne pohađaju Hrvatske škole i vrtiće su kakao bi upoznali i ostale narode koji žive u Njemačkoj te kako bi bili prihvaćeni od svih i naravno jedan od najvećih razloga je da nauče što bolje njemački jezik i njihovu kulturu jer ipak oni žive u Njemačkoj i teško je da će se vratiti u Hrvatsku kada već izgrade život u Njemačkoj.

Kod prihvaćenosti Njemačke kulture ili izjednačavanje nje s Hrvatskom dolazi do različitih stajališta i postupaka kako ispitanici djeluju. Tako neki prihvaćaju samo Njemačku, neki samo Hrvatsku, a oni koji su liberalniji prihvaćaju obje kulture podjednako što je i uredu jer iz jedne države potječu, a u drugog žive pa je normalno obilježavati i prihvaćati obje kulture.

Grafikon 5. Prihvaćenost Njemačke kulture

PRIHVAĆENOST NJEMAČKE KULTURE

■ Da ■ Ne ■ Prihvaćenost obje kulture

Izvor: Obrada autora

Prema grafikonu 5. zaključuje se da je Njemačka kultura prihvaćena od strane Hrvata u postotku od 69%, njih samo 4% ne prihvaća kulturu, a 27% prihvaća i Hrvatsku i Njemačku kulturu. Ovi podaci govore da je Njemačka kultura visoko prihvaćena što je dobro od strane Hrvata jer time pokazuju da cijene onu državu koja im je pružila priliku za bolji život.

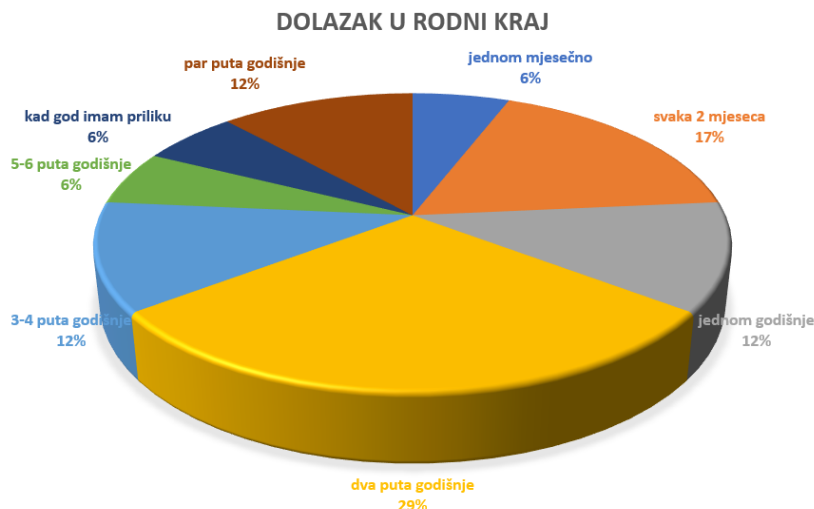
Kada se radi o tome s kime se druže Hrvati u privatno vrijeme podaci su iznenađujući. Mali broj Hrvata se druži jedni s drugima. Postoji nekoliko njih koji se druže isključivo s ljudima s Balkana. Dok se ostali pokušavaju družiti sa svima, a posebno sa drugim nacijama i manjinama. Neki se druže sa svima s kojima mogu pronaći zajednički jezik, a neki sa svim narodima su istoj mjeri. Ovo pokazuje da se Hrvati ne drže jedni s drugima samo i da daju priliku i drugim narodima što je jako dobro jer na taj način postaju multikulturisti i prihvaćaju tuđe isto kao i svoje.

Kada se radi o Udrugama Hrvata koje postoje u svim većim sredinama i promoviraju Hrvatsku kulturu i način života od 186 ispitanika samo njih devetnaest sudjeluje u udrugama. Navode se razlozi da su udruge preskupe te da se mogu držati i privatno i sami održavati kulturu kod svojih kuća. Ovo su iznimno loši rezultati jer udruge upravo postoje zbog Hrvata, ali vidljivo je da oni ipak samostalno radije održavaju kulturu te rado uče o novim nepoznatim kulturama. Neke od udruga u kojima Hrvati sudjeluju su HKZ i nogometni klub, Katolička misija Ludwigshafena, Hrvatska katolička misija, Kulturno društvo te Folklor te Crkve.

Dok rezultati istraživanja o tome odlaze li Hrvati u hrvatske restorane pokazuje drugačije. Njih više od pola odlazi u restorane hrvatske kuhinje i na taj način čuva hrvatsku tradiciju što se hrane tiče. Ostali ne odlaze jer ne postaje u njihovim mjestima ili doma sami kuhaju redovito hrvatska jela. Ovo su pozitivni podaci i znak da hrvatska kuhinja nije zaboravljena te da se Hrvati rado vraćaju hrvatskoj kuhinji iako imaju prilike isprobavati i druge kuhinje i kulture.

Posljednje što je pitanje koje je provedeno na Hrvatima je koliko često odlaze u rodni kraj. Odgovori su raznovrsni te svatko odlazi koliko puta može jer se u Hrvatskoj ipak osjećaju kao doma i svoje godišnje odmore pokušavaju iskoristiti kod kuće jer veliki dio vremena provode u Njemačkoj pa za sve pronalaze vrijeme.

Grafikon 6. Dolazak u rodni kraj

Izvor: Obrada autora

Šesti grafikon prikazuje posjećenost rodnog kraja Hrvatske Hrvata iz Njemačke. Moguće je vidjeti da 29% ispitanika u Hrvatsku dolazi dva puta godišnje, njih 12% dolazi dva do tri puta godišnje, a 6% njih pet do šest puta godišnje. Dok njih 6% dolazi kad god ima priliku. 12% je onih koji dolaze par puta godišnje. Svaki mjesec odnosno jednom mjesečno dolazi njih 6%, a svaka dva mjeseca dolazi njih 17% te samo jednom godišnje dolazi njih 12%. Prema šestom grafikonu vidljivo je da Hrvati Hrvatsku posjećuju jako često. Tako neki idu svakih nekoliko mjeseci, a neki kad god imaju priliku. Sve u svemu može se zaključiti da Hrvati idu kući kad god im se ukaže mogućnost. Moguće je vidjeti da prevladava što češći odlazak u Hrvatsku bez obzira i na Covid-19. Dok mali dio ljudi odlazi skoro nikad u Hrvatsku što je dokaz da Hrvati drže do svog pravog doma. To je pokazatelj da je Hrvatska i dalje njihov dom te je ne zamjenjiva koliko god da im Njemačka pružala bolji život.

Prema svemu iz istraživanja Hrvata u Njemačkoj moguće je vidjeti da su oni jako dobro prihvaćeni te da održavaju hrvatsku kulturu koliko je oni žele. Naravno da je pozitivno što održavaju hrvatsku kuhinju i tradiciju, ali i što prihvaćaju tuđe. Jedina mana je ta što nitko nije član udruga jer one ipak upravo zbog Hrvata i postoje.

Kada se radi o drugom dijelu istraživanja koje je provedeno na Udrugama Hrvata u Njemačkoj ne dolazi se do velikog broja podataka kao u prethodnom dijelu istraživanja jer udruge nisu spremne na suradnju. U Svrhu istraživanja kontaktirano je preko 30 udruga Hrvata, a svega njih 4 se odazvalo na suradnju.

Neke od informacija koje su dobivene su sljedeće. Kada se radi o održavanju praznika Hrvata istraživanjem je došlo do informacija da su katolički praznici isti, ali da postoji više ne radnih dana u Njemačkoj nego u Hrvatskoj. Također Hrvati u velikoj mjeri održavaju svoje običaje pa je tako i dosta kršćanskih blagdana praznik u Njemačkoj što u Hrvatskoj nije slučaj. Uz to što održavaju svoje praznike i običaje Hrvati prte Njemačke običaje te na taj način dobivaju simpatije kod Nijemaca. Prema ovome je vidljivo da Njemačka drži i u većoj mjeri nego Hrvatska do kršćanskih blagdana i običaja te na taj način pokazuje da im je stalo do Hrvata i pomaže Hrvatima da se osjećaju kao kod kuće.

Ipak Hrvati drže više do hrvatske kulture, ali svakako prihvaćaju Njemačku kulturu. Dokaz da drže do hrvatske kulture je taj što ne prihvaćaju njemačko državljanstvo već ostavljaju Hrvatsko. Dok se radi o odlasku Hrvata u hrvatske zajednice tu se dolazi do loših rezultata jer Hrvati sve manje i manje odlaze u hrvatske zajednice, samo mali dio Hrvata odlazi u njih i druži se. To je loše jer se Hrvati sve manje međusobno druže.

Neki od kulturnih programa koje organizacije pružaju su: predavanja o Domovini, folklor, sportska natjecanja sa hrvatskim obilježjima te Dalmatinska noć, Slavonska noć ili sjelo gdje se okupljaju Hrvati jednom godišnje i slave Hrvatsku. Uz sve to postoji hrvatska škola i druge aktivnosti. Prema ovome je vidljivo da u Njemačkoj postoje sve aktivnosti koje postoje i u Hrvatskoj samo je pitanje tko želi ići, a tko ne. Pokazalo se kako Hrvati više u ovakve organizacije dolaze u početku preseljenja kada imaju vremena i ne poznaju toliko ljude i jezik. To bi se trebalo popraviti i trebali bi uvijek naći vrijeme za „život na hrvatski način“ u Njemačkoj.

Kada se radi o odnosu Hrvata i drugih naroda organizacije smatraju da imaju korektan odnos s drugima. Neke organizacije smatraju da su Hrvati integrirani najbolje od svih drugih naroda navode da je razlog tome što Nijemci uvažavaju Hrvate u visokoj razini. Također, navode da su Hrvati na jako dobrom glasu te su skoro izjednačeni Nijemcima. Dok se radi o prihvaćenosti djece u školama oni su prihvaćeni normalno kao i sva druga djeca te se radi nikakva razlika među njima. Što je vrlo važno jer ako su od početka prihvaćeni neće se kasnije raditi razlika i osjećat će se da pripadaju tu gdje se nalaze.

Preporuke organizacija za neke od događaja su: koncert, zabave, hodočašća, sportska događanja. Za Hrvate postoji televizija Fenix koja je namijenjena Hrvatima kao manjini te im omogućuje praćenje hrvatskih sadržaja, a uz to Njemačka prevodi Njemačke programe na hrvatski jezik kako bi se hrvati osjećali vrijedno i prihvaćeno. Ovo je jako dobar potez Njemačke jer sve što omogućuje svojim građanima omogućuje i Hrvatima.

Ovo su podaci i informacije dobiveni istraživanjem Udruga Hrvata u Njemačkoj. Nisu spremni na suradnju pa su i njihov odgovori dostalo kratki i nedopunjeni. Ali može se vidjeti da tko želi održati kulturu ima razne načine te Njemačka daje Hrvatima sve mogućnosti od slavljenja blagdana do održavanja praznika te gledanja domaće televizije.

6.3. Dobiveni rezultati s osvrtom na mogućnost primjene u praksi

Prema gore navedenim podacima dobivenima iz istraživanja moguće ih je primjenjivati o poziciji Hrvata u Njemačkoj. Moguće je vidjeti da su Hrvati poprilično zadovoljni životom u Njemačkoj te da su jedan od najprihvaćenijih i učestalijih naroda u Njemačkoj. Podaci koje su Hrvati dali mogu pomoći svima onima koji se spremaju otići u Njemačku jer ovim istraživanjem se došlo do podataka kakav je život zapravo u Njemačkoj. Moguće je vidjeti da nije zapravo život savršen i jednostavan, ali uz volju, trud i rad je moguće puno bolje živjeti u Hrvatskoj. Ovi podaci najviše koriste onima koji su spremni postati stanovnici Njemačke. Uz to oni pomažu u tome da se hvati da je Njemačka multikulturalna zemlja što ona odbija prihvatiti, ali zapravo ima dobro i jako razvijen multikulturalizam.

Podaci dobiveni istraživanjem Udruga daju sliku o društvenom životu Hrvata u Njemačkoj. On je razvijen skoro kao i u Hrvatskoj u nekim dijelovima čak i više. Udruge su tu da pomognu Hrvatima u održavanju kulture i samom životu u Njemačkoj. Ovi podaci također najviše pomažu Hrvatima koje zanima kako održati kulturu. Temeljem dobivenih podataka oni se mogu primijeniti u praksi prilikom odlaska Hrvata u Njemačku, ali i kod prezentiranja raznih Udruga putem društvenih mreža ili na sajmovima koje udruge pohađaju.

Prema svemu navedenom podaci su primjenjivi kod informiranja drugih Hrvata prilikom odlaska u Njemačku i kod prezentiranja Udruga na raznim manifestacijama te olakšanja života Hrvatima u Njemačkoj.

7. ZAKLJUČAK

Kultura je jedan od temeljnih izraza koji se koriste u ovom radu te je stoga važno znati da svako društvo bilo ono malo ili veliko ima svoju kulturu. Kada se radi o kulturi potrebno je poznavati da je to skup nepisanih pravila ponašanja nekog društva i nacije te razlikovati jednu kulturu od druge kulture. Važno je da svaki pojedinac poznaje što više različitih kultura kako bi bio bogatiji znanjem i imao temelje za multikulturalizam. Nije važno samo poznavati što više kultura, već je važno ih prihvaćati i ne raditi razliku među ljudima samo zato što su pripadnici druge kulture. Multikulturalizam je jedan od najvećih i najpoznatijih kulturnih pokreta koji se pojavljuje u raznim državama svijeta gdje god se pojavljuje više prihvaćenih kultura i svaka kultura posjeduje svoje organizacije radi se o multikulturalizmu. Ovaj pokret je poznatiji kod mlađih ljudi jer stariji nisu upoznati samim pojmom, ali kada se objasni pojavi svi vrlo dobro znaju što je multikulturalizam i koliko se god neki protivili ovom pokretu može se zaključiti da je on dobar i potreban svakoj državi. Iako je ovaj pokret imao svoje uspone i padove svaki puta se izvukao i pokazao koliko je jak i koliko ljudi povezuje.

Multikulturalizam je pokret koji se više koristi u razvijenim državama svijeta nego u nerazvijenim. Tako se može vidjeti da su zemlje koje posjeduju multikulturalizam u većem postotku bolje i razvijenije. Može se reći da su one bogatije ne samo ekonomski već i znanjem i poznavanjem velikog broja kultura što označava prihvaćenost stranaca, a to je veliki plus za svaku državu. Može se zaključiti da ako je država razvijena da ona više pažnje daje na svoje stanovnike i kulture kako bi se svi osjećali prihvaćeno i dobro. Dobar primjer multikulturalne države je Njemačka koja prihvaća strance godinama i iako je bilo obustava i zabrana za strance ona ne odustaje od njih jer su joj potrebni koliko i ona njima.

Tako je ona za Hrvate mjesto za boljim životom, a Hrvati za nju dobra radna snaga. Zbog velikog broja Hrvata koji se nalaze u Njemačkoj ona se prilagođava njima i obilježava brojne hrvatske praznike i običaje kako bi ih zadržala. Također, uz to postoje razni događaji, manifestacije i udruge Hrvata koji im omogućuju druženja i držanja do hrvatskih običaja. Istraživanje koje je provedeno dolazi do zaključaka da se u nekim dijelovima Njemačke obilježavaju praznici i kultura više nego u samoj Hrvatskoj, ali isto tako dolazi do zaključaka da Hrvati drže do svoje kulture, ali nisu zainteresirani uvijek biti članovi udruga već su to najčešće na samom početku prilikom selidbe. Većina Hrvata u Njemačkoj ne odlazi u udruge jer su članarine previsoke, a premalo vremena je moguće provoditi u njima te zbog toga je lakše i jednostavnije te opuštenije provoditi privatno vlastitu kulturu. Uz to moguće je vidjeti da su

Hrvati ti koji odlaze u Njemačku te ne žele ponovno raditi s Hrvatima već su radije zaposleni u multikulturalnim organizacijama te smatraju takve organizacije boljima za život nego domaće. Sve u svemu Hrvati su već pomalo asimilirani i postaju dio Njemačkog društva te stanovnicima te države.

8. LITERATURA

Knjige:

1. Bahtijarević-Šiber, F., Sikavica, P., Pološki – Vokić, N. (2008): Suvremeni menadžment. Vještine, sustavi i izazovi. Zagreb. Školska knjiga
2. Fox, R. (2006): Poslovna komunikacija. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada Pučko otvoreno učilište
3. Jelinčić, D.A., Gulišija, D. Bekić, J. (2010): Kultura, turizam, interkultelizam. Zagreb: Institut za međunarodne odnose Meandarmedia

Članci u časopisima:

1. Barry, B. (2006): Kultura i jednakost: egalitarna kritika multikultelizma. Revija za sociologiju, Vol. 37 No. 3-4, str. 234-236
2. Mesić, M. (2006): Multikultelizam: Društveni i teorijski izazovi. Zagreb: Školska knjiga, Vol. 38, No. 31, str. 189.192
3. Mesić, M. (2010): Prava manjinskih zajednica. Multikultelizam u Njemačkoj. Institut za migracije i narodnosti. Str. 243-262

Internetski izvori:

1. DW.com (2012): Hrvati u Njemačkoj – između asimilacije i integracije
<https://www.dw.com/bs/hrvati-u-njema%C4%8Dkoj-izme%C4%91u-asimilacije-i-integracije/a-16218093> (19.04.2021.)
2. DW.com (2009): Hrvati su prilagođeni, ali ne i asimilirani
<https://www.dw.com/hr/hrvati-su-prilago%C4%91eni-ali-ne-i-asimilirani/a-3979608> (19.04.2021.)
3. DW.com (2012): Multi-kulti nogomet u Njemačkoj
<https://www.dw.com/hr/multi-kulti-nogomet-u-njema%C4%8Dkoj/a-16029378> (14.04.2021.)
4. DW.com (2017): „Multikulti“ ipak živi u Berlinu
<https://www.dw.com/hr/multikulti-ipak-%C5%BEivi-u-berlinu/a-40643949> (14.04.2021.)
5. DW.com (2013): Njemačka (ni)je zemlja doseljenika
<https://www.dw.com/hr/njema%C4%8Dka-nije-zemlja-doseljenika/a-16265015> (14.04.2021.)
6. DW.com (2011): Petina stanovnika Njemačke stranog podrijetla

- <https://www.dw.com/hr/petina-stanovnika-njema%C4%8Dke-stranog-podrijetla/a-15434749>
(14.04.2021.)
7. DW.com (2014): „Šareni“ vrtići za multikulturalno društvo
<https://www.dw.com/hr/%C5%A1areni-vrti%C4%87i-za-multikulturalno-dru%C5%A1tvo/a-17862523> (14.04.2021.)
8. 13. DW.com (2006): Višejezična misna slavlja kao izlaz iz krize?
<https://www.dw.com/hr/vi%C5%A1ejezi%C4%8Dna-misna-slavlja-kao-izlaz-iz-krize/a-2282214> (14.04.2021.)
9. DW.com (2010): Zašto Njemačka muku muči sa svojim strancima?
<https://www.dw.com/hr/za%C5%A1to-njema%C4%8Dka-muku-mu%C4%8Di-sa-svojim-strancima/a-6123768> (14.04.2021.)
10. enciklopedija.hr (2021): Asimilacija
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=4180> (25.05.2021.)
11. enciklopedija.hr (2021): Kultura
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=34552> (08.04.2021.)
12. enciklopedija.hr (2021): Socijalna integracija
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56928> (25.05.2021.)
13. Glas Hrvatske (2020): Život Hrvata na sjeveru Njemačke
<https://glashrvatske.hrt.hr/hr/aktualno/izvan-domovine/zivot-hrvata-na-sjeveru-njemacke/>
(19.04.2021.)
14. Kroatischer weltkongress in Deutschland e.V. (2021): Njemačka: 30 000 Hrvata ne napušta hrvatsko državljanstvo
<https://www.kwkd.org/hr/njemacka-30-000-hrvata-ne-napusta-hrvatsko-drzavljanstvo>
(14.04.2021.)
15. Kyaaml (2018): Što je multikulturizam? Definicija, teorije i primjeri
<https://hr.kyaaml.org/what-is-multiculturalism-4689285-7289> (12.04.2021.)
16. mojPosao (2021): Koliko je Hrvata u Njemačkoj i što rade?
<https://www.moj-posao.net/Press-centar/Details/71953/Koliko-je-Hrvata-u-Njemackoj-i-sto-rade/2/> (14.04.2021.)
17. Osobni blog – Tomislav Matteo Herceg (2013): Multikulturizam – dvije polovine realnosti
<https://bloggereuropa.wordpress.com/2013/10/30/multikulturalizam-dvije-polovice-realnosti/>
(11.04.2021.)
18. peopleperproject (2020): Što je multikulturizam? Definicija, teorije i primjeri

<https://hr.peopleperproject.com/posts/3039-what-is-multiculturalism-definition-theories-and-examples> (12.04.2021.)

19. Proprium (2019): Zašto je multikulturizam poželjan u organizaciji?

<https://proprium.hr/zasto-je-multikulturalizam-pozeljan-u-organizaciji/> (13.04.2021.)

20. Radio gornji grad (2015): Kriza politike multikulturizma u Europi

<https://radiogornjigrad.wordpress.com/2015/01/15/kriza-politike-multikulturalizma-u-europi/> (13.04.2021.)

21. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske (2021):

<https://hrvatiizvanrh.gov.hr/hrvati-izvan-rh/hrvatsko-iseljenistvo/hrvatsko-iseljenistvo-u-njemackoj/766> (14.04.2021.)

22. svijetlo riječi (2017): Uspješna integracija vodi u asimilaciju

<https://www.svetlorijeci.ba/novosti/uspje%C5%A1na-integracija-vodi-u-asimilaciju> (19.04.2021.)

23. ThoughtCo. (2020): Što je multikulturizam? Definicija, teorije i primjeri

<https://www.thoughtco.com/what-is-multiculturalism-4689285> (11.04.2021.)

24. tportal (2011): Je li multikulturizam mrtvorodenče od samog početka?

<https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/je-li-multikulturalizam-mrtvorodence-od-samog-pocetka-20110127> (13.04.2021.)

9. POPIS ILUSTRACIJA

1. Koliko Hrvati dugo žive u Njemačkoj?
2. Mjesta gdje su naseljeni Hrvati u Njemačkoj
3. Stanovnik ili stranac u Njemačkoj
4. Kako Njemačka prihvaća Hrvate?
5. Prihvaćenost Njemačke kulture
6. Dolazak u rodni kraj

Veleučilište u Virovitici

OBRAZAC 5

IZJAVA O AUTORSTVU

Ja, NINA POROBIĆ

izjavljujem da sam autor/ica završnog/diplomskog rada pod nazivom

MULTIKULTURALIZAM I ASIMILACIJA HRVATA U
USEMAČKOJ

Svojim vlastoručnim potpisom jamčim sljedeće:

- da je predani završni/diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija,
- da su radovi i mišljenja drugih autora/ica, koje sam u svom radu koristio/la, jasno navedeni i označeni u tekstu te u popisu literature,
- da sam u radu poštivao/la pravila znanstvenog i akademskog rada.

Potpis studenta/ice

Porobić Nina

Veleučilište u Virovitici

OBRAZAC 6

ODOBRENJE ZA POHRANU I OBJAVU
ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

Ja NINA POROBIĆ

dajem odobrenje za objavljivanje mog autorskog završnog/diplomskog rada u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Veleučilišta u Virovitici te u javnoj internetskoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice bez vremenskog ograničenja i novčane nadoknade, a u skladu s odredbama članka 83. stavka 11. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17).

Potvrđujem da je za pohranu dostavljena završna verzija obranjenog i dovršenog završnog/diplomskog rada. Ovom izjavom, kao autor navedenog rada dajem odobrenje i da se moj rad, bez naknade, trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim:

- ☒ a) široj javnosti
- ☐ b) studentima i djelatnicima ustanove
- ☐ c) široj javnosti, ali nakon proteka 6 / 12 / 24 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).

Potpis studenta/ice

Porobic Nina

U Virovitici, 16.08.2021.

**U slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem završnom/diplomskom radu, podnosi se pisani obrazloženi zahtjev.*